

B. Stari novci.

1. Keltički.

Poznato je, da medju Dravom i Savom obitavali su već od g. 350—366 pr. Isuk. Skordisci ¹, narod keltički, kao što su bili i Taurisci, koji su s njimi sa sjevera graničili, i do Dunaja se protezali. Skordisci su prvo po Tiberiju nadvladani. O podraslom stepenu njihova kulturnoga stanja prije rimskoga doba i o razvitku navlastito njihova jezika i pjenezoslovja mudro je i obširno po izvorih i spomenicah probesjedio doktor Fridrik Pichler u svom sastavku pod naslovom *Keltisches Münzwesen (V. die keltischen und consularen Münzen der Steiermark. Graetz 1865 str. 111, sqq.)*. U našem muzeju nalazi se 17 komada keltičkih novaca, 15 prošlih godina našem muzeju od rodoljuba darovanih, a u Hrvatskoj izkopanih, no nema bilježke, koja bi nas obavjestila, kada i od koga su darovani, i gdje i kada su nadjeni; jedan (br. 8) potekao je iz sbirke Franja Diericha kao u Sisku odkrit; a jedan napokon (br. 12) kupljen g. 1870 u trgovca Ritza iz ogul. pukovnije, gdje se i našao. Svi su od srebra, jako debeli, te osim 12 svi izvrstno sačuvani.

Br. 1. *Predak*. Glava muška, sa dielom vrata, desno obrnuta. Sve je živo izraženo. Na glavi su u dva reda poredjene trovlasne čupe; u gornjem su redu 4 čupe u donjem do glave ima jih šest. Čeoni ures sastoji u tri, jedan nad drugim, ležeća niza podugačkih zrna; nego zrna srednjega niza malko su povećaa. Za glavom izpunjuje okrajke niza četverovlasna čupa, koja se izvana u se uvija i sa točkom u nutri okončava. Počam od lievoga kraja dol-

¹ „Scordisci, Σκορδισκοι, Σκορδισκοι, Σκορδισται, Κορδισται. Stamm, genannt vom Berg Scordus, häufig mit den Illyrern und Thrakern verwechselt. Vrgl. das CVRD im Namen CACVRD. Zeuss 775; Deutsche 239, 257; Brandes 139, 141, 152; Koch 44; Lel. 61. Der Slavisten skared (Abscheu erregend) müsste auf einen Selbstschimpf des Stammes hinausgehen; Terstenjak hat das zurückgewiesen und belässt den Skordiskern und Tauriskern das Keltische“. Pichler I. 220.

njega niza sve naokolo do obradka teku uz vrat malene točke. Za uhom padaju na vrat 4 vlasa. Uz kraj novca teče okrug od povišitih piknja.

Zadak. Konj desno koračajuć, živo izražen. Usta mu zatvorena. Na vratu mu se dižu trodlakave 4 čupe (griva); uši desno obrnute; trodlakat rep gori se uzvija, te reckečno pada; noge su dvostruke, a kopita na način polumjeseca doli okrenuta. Tu nema okruga uz kraj.

Tež. 11,02 grama ($151\frac{1}{2}$ grana), a Modul 6.

Br. 2. *Predak.* Isto kao 1, nego okrajni kolobar sastavljen je od izdubelih piknja.

Zadak. Isto kao 1, nego na vratu konja ima pet čupa, te po-manje su i slabije izražene; a kopita su mu na način debele črk-nje („*ungues avis rapacis*“ po *Eckhelu*).

Tež. 11,75 grama (161 gran). Mod. jedva preko 6.

Br. 3. *Predak.* Isto kao 1.

Zadak. Isto kao 1, nego uši konja uzviju se na polumjesec desno obrnut; nema čupa nan vratom, i jedva prodiru dvie dlake; rep se neuzvija, no pada naravno, a noge su jednostavne sa crknjastim kopitom.

Tež. 11,1 grama (152 grana). Mod. 6.

Br. 4. *Predak.* Isto kao 1.

Zadak. Isto kao 1. nego čupe nad vratom konja samo su tri, a iz glave se izvija nad čupami reckečno kao jedna dugačka dlaka. Medju prednjima i zadnjima nogama, crknjastim kopitom oskrbljenima, vide se dvie debele točke.

Tež. 11,96 grama (164 grana). Mod. $6\frac{1}{4}$.

Br. 5. *Predak.* Isto kao 1.

Zadak. Isto kao 1, nego nad konjskim vratom dižu se uzvišito kao četiri debele dlake, a medju nogama više točaka. Kopita su crknjasta.

Tež. 11,43 grama ($156\frac{1}{2}$ grana), Mod. $6\frac{1}{4}$.

Br. 6. *Predak.* Isto kao 1, nego za četverovlasnom čupom, koja izpunjuje nize za glavom, vidi se malena točka, a vrat se izpod brade veoma produljuje.

Zadak. Ito kao 5.

Tež. 11,23 grama (154 grana). Mod. 6.

Br. 7. Isto kao 6.

Tež. 11,75 grama (161 gran). Mod. 6.

Br. 8. *Predak*. Isto kao 1, nego gornji red na glavi ima samo tri čupe a doljnji pet, te čupe su dvo- do petovlasne. Četvero- vlasna čupa za glavom izvija se samo na poluokrug, a piknja na trovlasnom kraju ostaje vani. Pod lievim uglom vrata kao njeiki znak ovako m.

Zadak. Isto kao 1, nego konj grive nema; uši, dižuć se u vis, desno padaju; rep izlazi dvodlakav; kopita crknjasta sa piknjom u sriedi.

Tež. 12,42 grama (170 grana). Mod. $6\frac{1}{2}$.

Br. 9. *Predak*. Isto kao 1, nego za glavom nema četvero- vlasne čupe.

Zadak. Isto kao 1, nego nad vratom samo tri trodlakate čupe; kopita crknjasta.

Tež. 12,16 grama ($166\frac{1}{2}$ grana). Mod. $6\frac{1}{2}$.

Br. 10. *Predak*. Isto kao 1, nego uz vrat nema piknjica.

Zadak. Isto kao 1, nego kopita zadnjih nogu su črknjasta, a prednjih na način polumjeseca.

Tež. $12,36\frac{1}{2}$ grama (169 grana). Mod. jedva 6.

Br. 11. Isto kao 10, nego točka medju nogami konja u zadku.

Tež. 12,31 gram ($168\frac{1}{2}$ grana). Mod. 6.

Br. 12. *Predak*. Isto kao 10, nego je glava povećá, a smetenost izražena.

Zadak. Isto kao 1, nego kopita su naravno izražena, osim onog desne prednje noge, koj je črknjast.

Tež. 10,46 grama ($143\frac{1}{4}$ grana). Mod. $6\frac{3}{4}$.

Br. 13. *Predak*. Isto kao 10.

Zadak. Isto kao 10, nego griva konjska sastoji samo od dvie trodlakate čupe.

Tež. 11,09 grama ($151\frac{1}{2}$ grana). Mod. $6\frac{1}{2}$.

O p a z k a. Ovi novci, naime od 1 do 13, više manje se približuju slikam, koje je k svomu opisu pridodao na tabli dr. Frid. Pichler: *Repertorium der steierischen Münzkunde, knj. I. Tab. III, br. 17—20.*

Br. 14. *Predak*. Glava lievo obrnuta, s debeljastim nosom i dugogustom bradom i kosom sada skupljenom u snop, s koga slazi reckečno vrpca. Pred licem, naime od čela do brade piknjasti luk (od 15 piknjica), i još dvie pomanje piknjice pred čelom lievo

istoga luka; napokon uz kraj novca teče naokolo okrug od debelih piknja, jedna do druge.

Zadak. Konj desno obrnut, na kom jaši kacigast gol čovjek; desnicom se drži dvostruka užeta, kojim je konjski vrat opашen, a lievicom se upire konju na zadak. Nad glavom osobe znak ∞; pred glavom konja kao mač, a izpod otvorena rila 3 kao polumjesec desno okrenut; medju prednjima i zadnjima nogama razito znak ∞, valjda čula.¹

Tež. 12,65 grama (173 grana). Mod. jedva preko 5. V. Tab. I. br. 1. Ovaj se novac veoma približuje slici Pichlerovoj l. c. Tab. IV 73, 75.

Br. 15. *Predak.* Glava (Zeus) lievo obrnuta; čelo joj torednim lisnatim vjencem ovjenčano; kosa i brada kao lisnata; uz kraj teče naokolo piknjasti okrug. Lice u obće prikazuje se veoma nježno.

Zadak. Konj sa konjanikom lievo koraca; glava i noge konja na dve crte sastavljene (contourirt); miesto grive nad vratom četiri točke. Konjanik u lievici kao da drži koplje zada; a desnicom, nad glavom konjskom podvignutom, kao da kaže. Gori na desnoj znak ∞; izpred konja C; medju prednjima nogama P; a medju prednjima i zadnjima nogama pod truhom znak 2.

Tež. 13,07 $\frac{1}{2}$ grama (179 grana). Mod. 7. V. Tab. I. br. 2. Ovaj se novac veoma približuje slici Pichlerovoj l. c. Tab. IV. 81, i naliči na novce Filipa II kralja macedonskoga. Eckhel (Doct. Num. Veter. IV. 178) veli, da se je po načinu grčkih novaca kovalo „a nation:bus barbaris a Thracia maritima et Macedonia in septentriones positus“, te nastavlja: „praecipuus fuit ad imitandos Philippi II numos ardor et contentio; nam omnia musea abundant tetradrachmis barbaris, in quorum una parte est caput Jovis, in altera eques“.

Br. 16. *Predak.* Glava (Zeus) desno obrnuta, torednim lisnatim vjencem ovjenčana i ostalo kao br. 15, nego sa lavskimi ostanci otraga; oči su živo izražene; okrajnomu okrugu nema traga. Pred nosom debela piknja. Lice neizgleda onako nježno, kao na prednjem novcu.

Zadak. Konj sa konjanikom desno obrnut. Prednje noge konja veoma ugibane, kao da je posrnuo, rilo otvoreno, uši ozgor napete. Konjaniku na glavi kačiga, s koje se otrag spušća dugačka troprnata perjanica; u desnici drži vojke i čvornasti buzdovan

¹ Nesavršenost u označenju osobitih znakovah nalazećih se na novciah pripisati treba pomanjkanju vremena za njihovo izlijanje potrebita.

osovno; lievicom pako, zada razpetom, kao da kaže; noga mu se izpod konjskog trbuha jasno vidi. Pred konjem vepar, kao da bode konja u prsa. Među nogom konjanika i zadnjima nogama konja kosimice DIV◁E¹.

Tež. 10,95 gram (150 gran). Mod. 5¹/₄. V. Tab. I. br. 3. Ovakova nema kod Pichlera.

Br. 17. *Predak*. Glava (Zeus) lievo obrnuta i ostalo kao u br. 15, nego vlasi su gustji, a lice neizgleda onako nježno.

Zadak. Konj sa konjanikom polagano lievo koraca. Desna od prednjih i lieva od zadnjih nogu konjskih stoji na podnožju crtom zabilježenom; uši napete, usta otvorena, jezik izplazit. Konjanik u desnici drži vojke, a u lievici kitu (palmu) razito nad konjskom glavom. Pod konjem među prednjima i zadnjima nogama Λ, a pod ovim slovom sjekirica. Među prednjima nogama piknjasto slovo ∴. Gori desno konjanika uz piknjasti okrajni okrug ΙΑΠΗ.

Tež. 14,0 grama (191¹/₂ grana). Mod. 6³/₄. V. Tab. I. br. 4. Kao što prednji, tako i ovaj nije drugo nego keltički novac, kovan po načinu novaca Filipa II, koji su se veoma rabili onda u ovdješnjih stranah. Pichler veli: „von diesen ächten makedonischen Vorbildern für die keltische Nachahmung haben sich auf steierischem Boden ebenfalls Stücke gefunden. Eckhel u svom katalogu bečkoga muzeja I. 89 navadja nekoliko novaca sa izkrivljenim napisom, kao što je i na našem novcu; „34—40 ali, sed fabrica barbara et inscripti ΦΑΠΗ, ΦΙΑΠΥ, ΦΙΑΠΠΟΥ (retrograde), ΙΑΠΟΥ, †ΙΑΠΗ (retrograde), ΙΑΙΑ, ΦΙΑΕ, et atributis per aream variis“. Ovaj naš bio bi prvi novac, o kom bi se za čisto znalo, da je u naših stranah iznadjen, koj bje kovan po naliku grčkih novaca, pošto Pichler l. c. piše odprto: „Die Classe griechischer Nachahmung ist bei uns ohne Vertretung.“

¹ Veli Pichler u svom kazalu celtičkih vlastitih imena, koja dolaze u štajerskih napisih (l. c. I. 228): „DIEVION, Grätz, Gaisthal (Gallien Divona fons; Britan. Diva, Divana vom Stamm div, heilig; daher Divitiacus, Divona auf gallischen Münzen. Duch. 13. Brandes 57, 237. Zeuss D. 229“.

2. rimski, konsularski ili obiteljski.

Iz grčkoga νόμος prodje u Latium nazov *numi*, *nummi*, *numismatica*, koi se u obće za novce i medalje rabio. Novci su se zvali jošte *pecunia* radi slike na njih prvo natiskane, *pecus*; a kadšto i *lex*, budi što je novac mierilo trgovini, budi što se njegova vriednost zakonom ustanovljuje. Naziv *moneta* razno se tumači. Po Forcelliniu veli Suidas (in Μοητή-α) ovako: „*quod cum Romani pecunia indigerent bellocontra Pyrrhum et Tarentinos, Junonem oraverunt; quae respondit, si justitia in bellis uterentur, pecuniam eis non defuturam; quod cum illis successisset, Junonem Monetam, hoc est consultricem, colere coeperunt: similemque decrevere monetam in eius templo feriri. Livius quoque 6, 20. Aedem et officinam Monetae juncta fuisse indicat. Ex quibus patet, nomen pecuniae a Junonis cognomine ductum esse.*“

Po sv. Pismu (*Genesis XX, 16.*) Abimelek 1507 god. prije Isukrsta bio bi Abram u izručio *mille argenteos*, valjda komada srebra. Grci su već davno novac poznavali; a Rimljani su pričali, da ga je Jano g. 1321 god. prije Isukrsta u Italiju uveo za trgovačku porabu, s čega Janov dvolik i prova ladje na asu (Macrob. Saturn. VII.)

Plinius (XXXIII. 13 i XXXIV. 1) veli po Timeu, da su se Rimljani do kralja Servia prostom rudom služili, a da ovaj kralj *primus signavit aes*, naime slikom junca, ovce i praseta. Nego se i to zna, da je isti kralj namiestio treći sbor kovača za službu državne

¹ Ovaj se odsjek rimske numismatike najstariji nemože kronologički prirediti, jer se povećim dielom ovih novaca nezna za pravo ili točno, kada su kovani. Toga radi poredjeni su po obitelih, koje su alfabetičkim redom navedene. U isto je doba ovaj odsjek i najmučniji, pošto razaznanje istih novaca često visi o kratnicah obično vele tamnih, ili o nejasnih i zamršenih znacih, koji su kaskada preveć težki i za prve i najizhitrenije pjenezoslovce.

blagajne (*aerarium*, iz rieči *aes*). Toga radi otcu Marchi i Tessieri (Museo Kircheriano) drže, da su Rimljani ako ne već za sagrađjenja Rima, a ono barem koncem drugoga stolieća, kad jim se država bješe jurve podosta razvila, onakav naslikovani novac rabili za trgovanje na sitno. Oni su ga sastavljali po načinu susjednih gradova, o kojih se pako za istinito zna, da su i naslikovani as imali nego u većem obliku od rimskoga. Bakreni novac, libralni as, bje po Mommsenu (*Gesch. d. röm. Münz.wes. str. 175*) stoprv uveden za decemvirata (303 g. pr. Isuk.) po načinu Solonove pjenezne ustanove. U isto su doba rabili i tudji srebrni novac, nego samo *tamquam merces*.

O prvih asih veli Buonarroti: „*ea non typo expressa seu percussa, sed ex aere fuso conflata fuisse noscuntur*“¹. Njihove ogromnosti radi nazivali su se prvo *pondera*. Slivali su jih dakle i mierili sve dokle nevedošé triumvire novčare, koji su jim pako dali obraz i stalno mierilo. As je težio jednu libru ili 12 unaca, *Semis* 6, *Triens* 4, *Quadrans* 3, *Sextans* 2 i *Uncia*, dvanaesti dio asa. Imali su po Ricciu str. 249 jošé *Decunx* (znak X) 10 libralnih asa težak, *Quincunx* (V) 5, *Quadrans* (III) 4, *Tripondius* (III) 3, *Dupondius* (II) 2.

Obični znakovi na onih, koji su se kašnje razno mienjali, jesu sliedeći:

As. — Glava Janova. — I.

Semis. — Glava Jupiterova. — S.

Quincunx. — Glava Apolova lovorvjenčana. —

Triens. — Glava Palade kacigasta. —

Quadrans. — Glava Erkulova, lavljom kožom zaogrnutu. — ...

Sextans. — Glava Merkurova dlakavom kapom pokrita. — ..

Uncia. — Glava Rome kacigasta. — .

Dodrans. — Vulkan. — S:.

Bes. — Venus. — S:¹

a. Asi težki i njihovi razdieli.

1. **Semis** od asa jednu libru težka. Najstariji novci rimski, a to su bili od bakra, nisu po stalnoj težini sastavljeni, nego svojevoljno. Stoprv medju g. 300—324 započeo se kovati as od libre,

¹ Ova dva zadnja *Dodrans* i *Bes* po Mommsenu dao je kovati triumvir novčar C. Cassius za prve polovice sedmoga stoleća, a vredili su prvi tri četvrtine a drugi dvie trećine asa.

i njegovi djelovi. Libra se dielila na 12 unaca. God. 486 bje obaljena težina asa na polovicu, naime na 6 unaca, zatim na 4 unce, a g. 513 na dvie unce.

Glava Apolova na desnoj.

— Konj stoji na lievoj.

Bakar. Tež. 5 lota 169 grana, t. j. 1367 grana. Modul $13\frac{1}{4}$.²

2. **As** jednu uncu težak. — God. 534 Rima a 218 prije Isuk. as od dvie unce bje stegnut na jednu (*Plin. Lib. XXX § 13*): *Q. Fabio dictatore asses unciales facti.*

Glava Jana dvolika, gori I.

— Prova ladje, nad njom vjenac, a ovomu na desnoj I; u podkrajku ROMA.

Bakar. Tež. 2 lot. 20 gr, t. j. 500 gr. Mod. 10.

3. **Semis** od asa jednu uncu težka.

Glava Jupitera lovorvjenčana na lievoj; za njom S.

— Prova ladje; nad njom S, a pod njom ROMA. U predku i u zadku okrajak mu podvišen.

Bakar. Tež. 238 gr. Mod. 8.

4. **Semis** kao br. 3, nego drugi kov, a okrajak mu ravan.

Bakar. Tež. $220\frac{1}{2}$ gr. Mod. 8.

5. **Uncia** od asa jednu uncu težka.

Glava Palade ili Rome, kacigasta na lievoj.

— Prova ladje; doli ROMA jedva se razaznaje kao što i piknje sa strane.

Bakar. Tež. 136 gr. Mod. 6.

¹ Rimski novci našega muzeja s odveć malenom iznimkom svi su izkopani u trjednoj kraljevini, ponajviše pako u Sisku. U ostavih nam Sabljarovih katalogih skoro nema traga rimskomu novcu; on se u popisivanju naše numismatičke sбирke ponajviše bavio s novci srednjega doba. S toga, i što su muzealni novci po njegovoj smrti od službenoga povjerenstva bili premetnuti, da se potraže zlatni i dokaže njihov broj, nije sada moguće opredieliti darovnike pojedinih novaca i mjesta, gdje su izkopani. Samo po mogućnosti popunit ćemo takove bilješke. U mjerenu upotriebili smo *gran* nemački a ne *gram* francezki, pošto kasno nam došla dozvola za tiskanje ovoga svezka, a vremena nedostajalo, da se premjeri ovo 770 novacah ovdje opisanih od 113 obiteljih, na koje spadaju. Kako će se štilac lasno osviedočiti iz pridodanih bilježaka medju ovimi novci ima mnogo riedkih, dapače imamo i jedan sa četiri R (*Arria*), a nje koji su sasvim novi, od kojih dodajemo snimak na priloženju tablici II.

6 **As** pol unce težak. — Plinius piše (l. c.): *lege Papiria semunciales asses facti*. Po Cavedoniu i Borghesiu to obaljenje vriednosti novca bje ovršeno g. 665 za sadružnoga rata.

Glava Jana dvolika bradata i lovorvjenčana; gori I, a doli razit zariez.

— Prova ladje; nad njom I, a u podkrajku ROMA.

Bakar. Tež. 401 gr. Mod. 9.

7. Isto kao 6, nego br. I. stoji ladji na lievoj.

Bakar. Tež. 279 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 9.

8. Isto kao 7.

Bakar. Teži 281 gr. Mod. 9.

9. Isto kao 8, nego ladja u zadku jednostavnija, i tu nevidi se I.

Bakar. Tež. 314 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 9.

10. **Triens** od asa pol unce težka.

Glava Palade kacigasta na lievoj; nad njom četiri piknje.

— Prova ladje; gori ROMA, a doli četiri piknje.

Bakar. Teži 62 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 6.

11. **Quadrans** od asa pol unce težka.

Glava Erkulova, lavskom kožom pokrita na lievoj; za njom tri piknje.

— Prova ladje na desnoj; gori ROMA, a doli tri piknje.

Bakar. Tež. 90 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

12. **Sextans** od asa pol unce težka.

Glava Merkurova, krilatim petasom (škrljakom) pokrita, na desnoj.

— Prova ladje na desnoj, a nad njom ROMA. Nema piknja ni spreda ni zada.

Bakar. Tež. 86 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

b. Sreberni novci rimski nepoznati.

Po Pliniu (Hist. n. 33, 13): „*argentum signatum est anno urbis CCCCLXXXV, et placuit denarium pro decem libris aeris, quinarium pro quinque, sextertium pro dupondio et semisse.*“ Sedamdeset i dvie godine kašnje, najme 547, započelo se kovati i zlato *nummus aureus* (Riccio str. 259). Rimljani su imali i prije srebrnih i zlatnih novaca, ali odinud donesenih, te su jih smatrali kao robu, *merx*. To nam sviedoči Festus, a Plinius dodaje o viktoriatih: „*antea hic nummus, ex Illirico advectus, mercis loco habebatur.*“

I. Denarius (grčka drahma.)

a) *U zadku Dioskuri bez osobitoga znaka.*

1. Glava Rome kacigasta na lievoj; za njom X.
— Dioskuri naperenim kopljem uzastopce na lievu, nad glavom jim četverorepata zvjezdica; u podkrajku ROMA.
Srebro. Tež. $33\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.
2. Isto kao 1.
Srebro. Tež. $37\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{3}{4}$.
3. Isto kao 1.
Srebro. Tež. $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.
4. Isto kao 1.
Srebro. Tež. 54 gr. Mod. $4\frac{3}{4}$.
5. Isto kao 1, nego zvjezdica u zadku šestrepata.
Srebro. Teži $45\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.
6. Isto kao 1.
Srebro. Tež. 28 gr. Mod. 3, ali jako izglođan.
7. Isto kao 1.
Srebro. Tež. 41 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.
8. Isto kao 5.
Srebro. Tež. $45\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.
9. Isto kao 5.
Srebro. Tež. $47\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

b) *U zadku Dioskuri sa znakom.*

1. Glava Rome kacigasta na lievoj; za njom X; a pred njom dug čvornast štap. — Dioskuri naperenim kopljem uzastopce na lievu; nad glavom jim šestrepata zvjezdica.
Srebro. Tež. $43\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.
2. Isto kao 1, nego pod konji ladja.
Srebro. Teži 55 grana. Mod. skoro 5.
3. Isto kao 1, nego pod konji prova ladje.
Srebro. Teži 50 gr. Mod. $4\frac{3}{4}$.
4. Isto kao 1, nego pod konji repati točak.
Srebro. Teži $42\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.
5. Isto kao 1, nego pod konji obilnica.
Srebro. Teži 55 gr. Mod. 4.
6. Isto kao 5, nego drugi kov.
Srebro. Teži 48 gr. Mod. $5\frac{1}{4}$.

7. Isto kao 1, nego pod konji pseto.
 8. Isto kao 1, nego nad konji polumjesec sa zvjezdicom.
 Srebro. Tež. 47 gr. Mod. 4.

c) *U zadku pobjeda u dvopregu.*

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, za njom X.
 — Pobjeda u dvopregu jureć na desnu; u desnici drži bič, a u lievici vojke; u podkrajku ROMA.
 Srebro. Tež. 42 gr. Mod. 4¹/₄.
 2. Isto kao 1.
 Srebro. Tež. 44 gr. Mod. 3¹/₂.
 3. Isto kao 1.
 Srebro. Tež. 56 gr. Mod. 4.
 4. Isto kao 1.
 Srebro. Tež. 50 gr. Mod. 3¹/₂.
 5. Isto kao 1.
 Srebro. Tež. 50 gr. Mod. 4.
 6. Isto kao 1.
 Srebro. Tež. 51¹/₂ gr. Mod. 4.
 7. Isto kao 1.
 Srebro. Tež. 41 gr. Mod. 4.
 8. Isto kao 1, nego obima rukama drži vojke.
 Srebro. Tež. 50 gr. Mod. 4¹/₂.

d) *Kip Rome u zadku.*

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X, a pod njom ROMA.

— Roma kacigasta desno obrnuta sjedi na stogu štitova; plašt joj pada izada; lievicom je na koplju naslonjena; a pred njom vučica doji Romula i Rema. — *Cavedoni* pripisuje ovaj novac obitelji *Romilia* (*Riccio LXXI. 5. R. 1 pias.*).

Srebro. Tež. 48 gr. Mod. 5, ali neuredan.

e) *Jupiter na četveropregu u zadku.*

1—10. Ovi su denari nepoznati. Čini se, da je spreda glava Apola, lovor-vienčana, kako n. pr. u denaru nepoznatu iz Kampnije (*kod Riccia str. 267, br. 14. — Tab. LXXI. 8*). Pod glavom stoji striela, kakovu nalazimo u novcih obitelji Fonteja (*Riccio str. 93, br. 9 i 10. Tab. XX. 3 i 4*), ali sa lovor-vienčane glave nepadaju uvojke kao što ondje iz glave Apola Vejova.

— Jupiter na četveropregu polaganu na desnu; u desnici drži strielu, a u lievici vojke. — Ovi srebrni denari krasno su sačuvani. Težina njihova teče ovako: 56, $53\frac{1}{2}$, $53\frac{1}{2}$, 52, 52, 51, 50, $49\frac{1}{2}$, 49 i $45\frac{1}{2}$ gr.; a Modul od 4 do $4\frac{3}{4}$. Onaj pod br. 5 darovao je Petar Bucar župnik sv. Petra kod Mrižnice, gdje je i nadjen bio.

II. Quinarius. Istoga su lika kao denari, te suvremeno uvedeni. Prestadoše malo poslje g. 537, nego pri koncu republike opet kovani, te zato su riedki.

1. Glava Palade kacigasta na desnoj; za njom V.

— Dioskuri naperenim kopljem uzastopce na desnu; u podkrajku ROMA.

Srebro. Tež. 29 gr. Mod. skoro 3.

2. Isto kao 1, nego drugi kov.

Srebro. Tež. $21\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{1}{4}$.

III. Sestertius. Uvedeni kad i denari prestadoše malo prije g. 537, ali opet kovani pri koncu republike, te zato su riedki.

1. Glava Palade na desnoj; za njom HS.

— Dioskuri naperenim kopljem uzastopce na desnu; u podkrajku ROMA.

Srebro. Tež. $14\frac{1}{2}$ gr. Mod. 2.

IV. Victoriatus. Otac slavnoga Borghesia prvo opazi, da je ovaj novac, izvana uveden u Rim, izvorno vriedio tri četvrtine denara (*dodrans*), i da je za prvi put kovan bio oko g. 448 Rima za slazenja Anibalova u Italiju. Oni pako sa klasom i ćulom nisu stariji od g. 526, najme su kovani poslje slavodobića Fulvia Centumala nad Iliri. Po Kloviovu zakonu od g. 650 bje dalnje kovanje takovih novaca obustavljeno.

1. Glava Jupiterova bradata i lovorvjenčana na desnoj.

— Viktorija stojeć, desno obrnuta, kruni znamen pobjede. Po sriedi Q, a u podkrajku ROMA.

Srebro. Tež. $42\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1, nego nema Q.

Srebro. Tež. $35\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Isto kao 2, nego drugi kov.

Srebro. Tež. 34 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

V. Denarius, iz Kampanske kovnice.

1. Glava Jana, dvolika, golobrada, lovor-vienčana.

— Jupiter mal da ne gol na četveropregu jureć na lievu. Pobjeda za njim drži vojke; on pako ima u desnici žezlo a u lievici strielu. U podkrajku ROMA.

Srebro. Tež. 40 gr. Mod. 4¹/₂.

c. Rimski obiteljski novci.

Aburia, plebejska obitelj.

1. Glava kacigasta Rome desno obrnuta; na vratu niz biserni; u uših naušnice; pred glavom ✱, a za njom GEM. —

— Sjajuće sunce u togi, plaštom na plećih, u četveropregu, jureć na desnu; drži u desnici bič, a u lievici uzdu. Pod konji: M. ABVRI, a u podkrajku ROMA.

Obični, srebrni, — Riccio Tab. I. br. 1. Tež. 53¹/₂ gr. Mod. 4²/₃.

Njeki su držali, da glava kacigasta, koja stoji spreda, prikazuje ili Romu ili Paladu; ali prof. Vik. Aldini skoro je dokazao, da je to pravo glava Rome. GEM. znači *Gemini*, jer su Aburii za praroditelje imali blizance. Znak ✱ označuje denar.

M. *Aburius*, triumvir novčar, bio je kašnje pučki tribun (g. 627 Rima), a zatim pretor. Služba triumvira novčara otvarala je put na višje časti. Rieč ROMA svjedoči, da je novac u Rimu kovan.

2. Isto kao 1, nego drugi kov.

Ob. sr. — Riccio I, 1. Tež. 45 gr. Mod. 4.

3. Glava kacigasta Rome na desnoj; pred glavom ✱, a za njom GEM. —

Mars na četveropregu, jureć na desnu; u desnici drži znamen pobjede (*tropheum*), a u lievici svoje obične znakove. Pod konji: C. ABVRI, a u podkrajku: ROMA.

Ob. sr. — Riccio I. 4. Tež. 53 gr. Mod. 4¹/₂.

C. *Aburius*, brat gori pomenutoga M. *Aburius*, onaj vjerojatno, koj bje pučkim tribunom i jedan od triuh poslanika odpravljenih Masinisi zato, da Rimljanom u pomoć priskoči.

Acilia, prastara rimska obitelj.

1. Glava kacigasta Rome desno okrenuta; za glavom ✱; a u dva piknjasta okruglića, koji se viju oko glave, stoji naokolo: M. ACILIVS. M. F.

— Erkul pobjeditelj na četveropregu, polagano na lievu; u desnici drži buzdovan, a u lievici znamen pobjede; u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio I, 5, nego nema znaka ✱. Teži 53 gr. Mod. 5.

2. Isto kao 1, nego malo obrubljen.

Teži 53 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1, nego mu glava u predku ponješto manja.

Teži 51 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

Nezna se ništa o ovom triumviru novčaru *Manius Acilius*. U svojih novcih htjeo je proslaviti pobjede svoga pradjeda *Manius Acilius Glabrio* konsula g. 563. Ovi su novci po Ricciu vjerojatno kovani u Siciliji. *Manius Acilius Balbus*, komu se od njenih pripisuju, bje konsulom po Perseovu porazu, valjda g. 634.

4. Glava boginje od zdravlja, lovor-vienčana, na desnoj. Pod lovor-viencem čelo obvija rub, koj se za glavom skuplja u piknjasti uzao, iz koga se niz vrat spuščaju dvie vrpce; na vratu biserni niz; naušnice duge križaste. Za glavom: SALVTIS.

— Boginja *Valetudo* lievo obrnuta, laktom lievim na stupac naslonjena; u desnici drži zmiju; naokolo: MAN. ACILIVS. III. VIR. VALE(TV); sve pako u piknjastom okrugu.

Ob. sr. — Riccio I. 6, nego njegova slika mnogo se od one našega novca razlikuje. Tež. skoro 55 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

5. Isto kao 4, nego drugi kov.

Tež. 40 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

6. Isto kao 4.

Tež. 40 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

7. Isto kao 4.

Tež. 40 gr. Mod. 4. kupljen u F. P. Ritza, trgovca iz ogulinske pukovnije, gdje je i nadjen 1870.

Ovi novci spadaju na zadnja doba republike rimske, te bi mogli biti konsula nadomjestnoga od g. 721.

Aelia (Allia), plebejska.

1. Glava kacigasta Rome na desnoj, a za njom X.

— Dioskuri na konjih na desnoj sa kopljem naperenim. Pod konji: P. PAETVS, a u podkrajku: ROMA.

Ob. sr. — Riccio I. 6. Tež. 50 gr. Mod. 4.

Pošto je ovaj novac staroga sloga, mogao bi se pripisati Publiu Eliu Petu, konsulu g. 552, sudrugu Cn. Cornelia Lentula.

2. Glava ženska desno obrnuta sa košaricom (*mittella*); na vratu joj ogrljaj; za glavom BALA, a pred njom G; sve pako u piknjastom okrugu.

— Diana na dvopregu jelena, jureć na desnu; drži po Ricciu u desnici baklju, a u lievici koplje ili *venabulum*, a u našem i vojke, te ima za plećih tulac, u kom sulice; pod jeleni štipavac, a u podkrajku: C.ALLI; sve pako u viencu.

Ob. sr. sa peknjicom. — Riccio I. 8. Tež. 55 gr. Mod. 4.

C. *Alius Bala* kovao je po Borghesiu polovicom VII stoljeća.

3. Svećenički štap i kačica; a naokolo LAMIA. SILIVS. ANNIVS.

— Po sriedi S. C., a naokolo III. VIR. A. A. A. F. F.

Ob. mali bakr. — Riccio I 4. Tež. 30 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

4. Isto kao 3.

Tež. 38 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3, nego dug 4. Poklonio savjet. Milić iz Budve.

Q. *Aelius Lamia* Luciev bio je novčar Augustov. Ono S. C. znači, da je senat, na koga je kovanje bakrenih novaca spadalo, zakonom dozvolio, da se ovi kuju.

Aemilia, plemenita i odlična.

1. Čovjek kleči; prikazuje desnicom kitu maslinovu s vrbcom, a lievicom drži uzdu deve desno obrnute. Povrh deve čita se: M. SCAVR. AED. CVR., s lieve EX, s desne S. C.; a u podkrajku: REX. ARETAS.

— Jupiter strijeljać u četveropregu jureć na lievu; pod konji štipavac; gori: P. HVPSAE. AED. CVR., a u podkrajku: C. HVPSAE. COS. PREIVE, a na desnoj CAPTV.

Ob. sr. — Riccio I. 1. Tež. 55 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 53 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1, nego drugi kov.

Tež. 46 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 3.

Tež. 51 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

5. Isto kao 3.

Tež. 50 gr. Mod. 4.

6. Isto kao 1, nego u zadku gori P. HVPSAEI.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

7. Isto kao 1, nego zada cielo ime: P. HVPSAEVS.

Tež. 55 gr. Mod. 4.

8. Isto kao 1, nego maslinova kita u predku bez vrbce (*Ovakova nema Riccio*).

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

9. Čovjek kleči desno obrnut; desnicom prikazuje maslinovu kitu sa vrbcom, a lievicom drži uzdu deve; s lieve deve EX, s desne S. C., a u podkrajku AED. CVR.

— Jupiter strieljajuć u četveropregu jureć na lievu; pod konji neima štipavca; gori: P. HVPSAEVS. AED. CVR; u podkrajku: C. HVPSAE. COS. PREIVER, a na desnoj CAPTV.

Opazka. U rieči HYPsAE, ono Y bilježi Riccio sa I; i P uvijek se ovako označuje Γ.

Ob. sr. — Riccio II, 3. Tež. $49\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

M. Scaurus i P. Hipseus kao edili kurulski bili su god. 696 ovlašćeni kovati ove novce. M. Scaurus, kao Pompejov namjestnik, g. 692 arapsko-nabatejskoga kralja Aretu podčini. Najstariji novac, na kom se slavi istodobni čin. Podvrženje označuje zadak.

10. Glava ženska desno okrenuta, košaricom i lovor-viencem urešena; ima naušnice i biserni niz na vratu; pred njom ROMA, a za njom ✱.

— Konjanički kip na troblučastom mostu. U oblucih su slova LEP, a naokolo kipa MAN AEMILIO.

Ob. sr. — Riccio II. 4. Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Manius Aemilius Lepidus nastavi gradjenje kamenitog mosta subliciskog, već davno po kralju *Ancus Marcius* započet. Po *Caedoniu* ovaj novac bje kovan oko g. 666 od M. E. Lepida konsula g. 688.

11. Isto kao 10, nego drugi kov.

Teži $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

12. Isto kao 10.

Teži 53 gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

13. Isto kao 10.

Tež. 52 gr. Mod. 4.

14. Glava boginje Sloge, desno obrnuta, koprenom zastrta i košaricom. Naokolo nje: PAVLLVS. LETIDVS. CONCORDIA.

— Osoba togata na desnoj, pokazuje desnicom na znamen pobjede, stojeći pred sužnjem, komu su ruke natrag svezane, i dva njegova sinčića. Povrh znamen: TER, a u podkrajku: PAULLVS.

Ob. sr. — Riccio II, 10. Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

15. Isto kao 14.

Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

16. Isto kao 14.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

17. Isto kao 14.

Tež. 54. gr. Mod. $4\frac{1}{4}$, doli obrubljen.

18. Isto kao 14.

Teži $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

19. Isto kao 14.

Teži 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

20. Isto kao 14, nego lik slabiji.

Teži 32 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

21. Isto kao 20.

Teži $45\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

22. Isto kao 14.

Teži 51 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Ovo su novci Paula Lepida, konsula g. 720, a kovao jih je oko g. 700. Ostavi u njih uspomenu pobjede L. Emilia Pavla nad Perseom macedonskim kraljem.

Afrania, plebejska.

1. Glava Jana bradata, gori I.

— Prova ladje; povrh nje S. AFRA, a pod njom ROMA. Dupin se nerazaznaje.

Ob. As bakr. — Riccio II. 2. Tež. 273 gr. Mod. 9.

Ono S neki čitaju *Sextus* a neki *Spurius*, a ipak je novčar u rimskoj poviesti nepoznat. Malenost asa svjedoči, da je ovaj novac kovan oko drugoga puničkoga rata.

Annia, plebejska.

1. Svećenički štap i kačica; a naokolo ANNIVS. LAMIA. SILIVS.

— Po sriedi S. C., a naokolo jedva se razaznaje III. VIR. A. A. A. F. F.

Ob. mali bakr. — Riccio III, 4. Tež. 36 gr. Mod. 3.

Annius bje triumvir novčar sa Lamiom i Siliom za cara Augusta.

2. Isto kao 1, nego drugi suroviji kov.

Tež. $30\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

Antestia, plebejska.

1. Glava kacigasta Rome na desnoj; pred njom ✱, a za njom C. ANTESTI.

— Dioskuri uzagrebece i kopljem naperenim na desnu; pod konji pas, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio III. 1. Tež. 41 gr. Mod. $\frac{3}{4}$.

2. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom ✱, a za njom GRAG.

— Jupiter na pola gol, strieljajuć u četveropregu jureć na desnu; drži desnicu u vis kao da strielu baca, a u lievici žezlo i vojke. Pod konji L. ANTES, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio III. 6. Tež. 52 gr. Mod. 5.

Malenost bakrenih novaca dokazuje, da su C. i L. *Antestius* živili oko polovice sedmoga stoljeća. GRAG. po Borghesiu znači *gragulus*, s toga, što se na njihovih novciah nalazi vrana.

3. Isto kao 2.

Tež. 51 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 2.

Tež. 53 gr. Mod. skoro 5.

5. Isto kao 2.

Tež. $49\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

6. Isto kao 2.

Tež. skoro 42 gr. Mod. $3\frac{3}{4}$.

7. Isto kao 2.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

8. Isto kao 2.

Tež. 32 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Antonia, veoma na glasu.

1. Glava Jupitera bradata na desnoj, a za njom S. C.

— Pobjeda u četveropregu na desnu; u desnici drži vie-nac, a u lievici palmu i uzdu. Pod konji slovo A, a u podkrajku Q. ANTO. BALB. PR.

Ob. sr. piljen. — Riccio III. 1. Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

Quintus Antonius Balbus bje Marijevim pretorom u Sardiniji za građanskoga rata; no Silla, predobiv g. 672 Marijevce, dade ga smaknuti. Kovao je, dok je u Rimu pretorom građanskim bio (*Cavedoni*). Piliti novce običavalo se do konca sedmoga vieka.

2. Isto kao 1, samo slovo C.
Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.
3. Isto kao 1, samo slovo G.
Tež. 55 gr. Mod. 5.
4. Isto kao 1, samo H.
Tež. 42 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.
5. Isto kao 1, samo slovo N.
Tež. 54 gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.
6. Isto kao 5.
Tež. 48 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.
7. Isto kao 1, samo slovo T.
Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.
8. Isto kao 1, nego samo nijednoga slova.
Tež. 52 gr. Mod. jedva preko 4.

9. Glava gola Antonieva na desnoj, a okolo nje: M. ANT. IMP. AVG. III. VIR. R. P. C. M. BARBAT. Q. P.

— Glava Augusta na desnoj, a okolo nje CAESAR. IMP. (čisto) PONT. (čisto) III. VIR. R. P. C.

Ob. sr. — Riccio IV. 10. Tež. 52 gr. Mod. 5.

M. Barbatius, kovao je kao pokrajinski questor za trjumvirata Antonia, Oktaviana i Lepida.

10. Svećenički štap, posudica sa ručicom i gravran; a gori: M. ANTON. IMP.

— Pontifikalska posudica sa ručicom (*capeduncula*), škropilo, sjekira i svećenička kapica. Gori: M. LEPID. IMP.

RR. sr. — Riccio IV. 12 (3 pias.). Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Kovan za triumvirata, prije nego su se Anton i Oktavian Lepida riešili.

11. Markantunova glava otkrivena, slabó bradata, na desnoj; a naokolo: M. ANTONI IMP.

— Glava sunca sjevajuća, punim licem u jednostupastu (*distilo*) hramu; a naokolo III. VIR. R. P. C.

Ob. sr. — Riccio IV. 24. Tež. 50 gr. Mod. 4.

Po Borghesiu sunce označuje istok, te bio bi kovan ovaj novac poslje Antunovih pobjeda u onih stranah (716). Ovo je mnijenje po Ricciu najvierojatnije.

12. Lav na desnoj. Povrh lava ANTONI, pod njim IMP, na lievoj mu A, a na desnoj XLI. (*čimilo bi se, da je samo XL*).

— Glava Pobjede krilata na desnoj, a naokolo III. VIR. R. P. C.

Ob. quinar sr. — Riccio V. 33. Tež. $23\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3.

Grad *Leone* u Španjolskoj dao je kovati ovaj novac na čast Markantunovu; a broj bi značio njegove godine.

13. Isto kao 12.

Tež. $23\frac{1}{2}$ gr. Mod. $2\frac{1}{2}$.

14. Isto kao 13 u svem.

15. Isto kao 12.

Tež. 23 gr. Mod. $2\frac{1}{2}$.

16. Isto kao 12.

Tež. 21 gr. Mod. jedva preko 2.

17. Isto kao 12.

Tež. 22 gr. Mod. $2\frac{1}{2}$.

Legije Markantunove.

Po *Vegetius (De re militari II. 4 i 6)* legija je imala 7484 pješaka i 924 konjanika, ali se taj broj mienjao za republike i za carstva. Svaka se legija dielila na 12 coorta, kojim je primjerno pješaka i konjanika pripadalo. S početka svaki konzul bio bi primio dvie legije, kašnje više. August, pokle je ustanovio mir, po viši broj gradjanskih legija na 25 (*Dio lib. 55*). I o Antoniu kaže se, da je imao 25 legija, osim coorte pretorianske, koju Pompej ustanovi, i one *speculatorum* t. j. najmenika. Po Eckhelu nalazili bi se jošte novci legije XXVI, XXVII, XXX, ali Riccio o njihovoj vjеровnosti veoma dvoji.

1. Preturska ladja sa vozači na desnoj. Povrh nje ANT. AVG. (*Antonius Augur*) a pod njom III. VIR. R. P. C. (*triumvir reipublicae constituendae*).

— Legijonarski orao sa zvončićem o vratu, a sa strane mu po jedna vojnička zastava; doli pako LEG. II. (*legio secunda*).

Ob. sr. — Riccio V. 39 i dalje. Tež. 45 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 44 gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1, nego LEG. III.

Tež. 43 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 3.

Tež. 44 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

5. Isto kao 3.
Teži $44\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{1}{4}$.
6. Isto kao 3.
Teži 41 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$ Darovao Ant. Simonić iz Zadra.
7. Isto kao 1, nego LEG. IV.
Teži $28\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.
8. Isto kao 1, nego LEG. IV.
Teži 47 gr. Mod. 4.
9. Isto kao 7.
Tež. 35 gr. Mod. 4.
10. Isto kao 1, nego LEG. V.
Teži $42\frac{1}{2}$ grana. Mod. skoro 5.
11. Isto kao 8.
Tež. $40\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.
12. Isto kao 8.
Tež. 44 gr. Mod. 4.
13. Isto kao 1, nego LEG. VI.
Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.
14. Isto kao 1, nego LEG. VII.
Tež. $35\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.
15. Isto kao 14.
Teži $46\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.
16. Isto kao 1, nego LEG. X.
Tež. 48 gr. Mod. 4.
17. Isto kao 1, nego LEG. XI.
Tež. 50 gr. Mod. 4.
18. Isto kao 1, nego zada gori naokolo LEG. XII. ANTIQVAE
R. sr. — Riccio VI. 53. (2 pias). Tež. $44\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.
19. Isto kao 1, nego LEG. XIV.
R. sr. — Riccio VI. 56 (1 pias). Tež 46 gr. Mod. 4.
20. Isto kao 1, nego LEG. XIX.
Tež. 43 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.
21. Isto kao 1, nego LEG. XXI. Dao g. savjetnik Simić u
zamienu za drugi dvostruk.
R. sr. (1 pias). — Tež. $40\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.
22. Spređa isto kao 1.
— Tri koplja vienci narešena nad provami ladje; gori na-

okolo C(O)HORTIS. SPECVLATORVM, a sa strane svakoga koplja po sriedi vidi se V.

RR. sr. — Riccio VI. 72 njekom razlikom (3 pias.) Tež. 40 gr. Mod. 4, ali neuredno obrezan.

23—30. Spadaju na legionarske novce, ali su tako oglodani, da jim se broj legije nerazaznaje.

Ovi novci potiču od Marka Antonia, sina Marka Antonia Kretičkog a unuka velikoga Marka Antuna.

Appuleja, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na lievoj.

— Saturno gol četveropregu jureć na desnu; u lievici mu uzda, a u desnici podvignutoj srp; gori Á, a u podkrajku L. SATURN.

Ob. sr. — Riccio. Sentia XXXXII. 2. Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

2. Isto kao 1, nego slovo .C.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1, nego slovo .M̄.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1, nego slovo .T.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

Borghesi po Patinu pripisuje novce sa napisom L. SATVRN. obitelji *Appuleja*, dočim su se davali obitelji *Sentia*, te veli, da su Lucia Appuleja Saturnina g. 654 smaknuta, i koga Cicero i Valerius Maximus spominju.

Apronia, plebejska.

1. Kovalo novčarsko, a naokolo MESSALLA. GALVS. III. VIR.

— Po sriedi S. C. a naokolo APRONIVS. SISENNA. A. A. F. F.

Ovako poredjenim napisom neima Riccio.

Bakr. Tež. 46 gr. Mod. 3.

Lucius Apronius bio je triumvir novčar sa Messalom i Sisenom za Augusta. Još se nije riešilo, što znači *Galus*. Sisen na po Borghesiu bješe prokonsulom u Siciliji g. 741. Čini se Ricciu, da su ona tri mogli biti triumviri Julija Cesara.

Aquillia, dielom patricijska a dielom plebejska.

1. Gola glava Augusta na desnoj, a oko nje CAESAR. AVGVSTVS.

— Zatvoren cviet veliki u sriedi, a naokolo njega L. AQVIL-LIVS. FLORVS. III. VIR.

R. sr. — Riccio VII. 4. (2 pias.) Tež. 52 gr. Mod. 4.

Lucius Aquilius Florus, triumvir novčar Augustov g. 734 po Eckhelu, a po Borghesiu g. 735.

Arria, plebejska.

1. Gola glava muška, slabo bradata, na desnoj, a naokolo M. ARRIVS. SECVNDVS.

— Prosto koplje medju viencem i žrtvenikom (*falera*); počasti i znakovi vojnički.

RRRR. sr. — Riccio VII. 1. (20 pias.) Tež. 37 gr. Mod. 4.

Borghesi g. 1817 napisao je mudri sastavak o novcih ove obitelji. Po njem *M. Arrius Secundus* kovao je od g. 705—718. Znakovi spominju počasti njegova otca Quinta, koj se osvjetlao za gradjanskoga rata.

Asinia, plebejska.

1. Po sriedi S. C. (*senatus consulto*), a naokolo C. ASINIVS. C. F. GALLVS. III. VIR. A. A. A. F. F. (*triumvir auro, argento, aere flando, feriundo*).

— Lovor-vienac, a u njem dvie lovor-kite ugibljene jedna prama drugoj. Gori OB, po sriedi CIVIS, a doli SERVATOS.

Ob. veliki bakr. — Riccio VII. 1. Tež. 183. Mod. 9.

C. Asinius Gallus, sin slavnoga Polliona, kovao je za Augusta.

Atilia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta desno obrnuta; pred njom X, a za njom SARAN.

— Dioskuri skokom i kopljem naperenim na desnu; pod konji M. ATILI, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio VII. 1. Tež. 45 gr. Mod. 4.

2. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom X.

— Pobjeda na dvopregu jureć na desnu; bičem tjera kone, pod kojimi SAR, a u podkrajku Roma.

Ob. sr. — Riccio VII. 5. Tež. 57 gr. Mod. 4½.

Više je bilo glasovitih muževa, koji su se zvali *M. Atilius Sarnus* za konsulom toga imena od g. 545. Ovi su se novci kovali o polovici sedmoga vieka.

Aurelia, plebejska, nego veoma na glasu.

1. Glava Vulkana bradata desno obrnuta sa lovor-vienčanom kapom čunjastom; pred njom C, a za njom klješta; sve pako u lovor-viencu.

— Orao razkrieljen lievo obrnut glavom, stoji nad strielom; u podkrajku L. COT; sve pako u lovor-viencu.

Ob. sr. pilen. — Riccio VIII. 2. — Tež. 47 gr. Mod. 4.

L. Aurelius Cotta, konsul g. 689, a triumvir novčar oko g. 670, ostavi u svojih novcih uspomenu svoga pradjeda C. Aurelia Cotta konsula g. 502, koj predobi liparske otoke, gdje se Vulkan osobito štovao.

Baebia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta lievo okrenuta, pred njom X, a za njom TAMPIL.

— Apolo, njihajućim se plaštom zaogrnut, u četveropregu jureć na desnu; u lievici drži luk i sulicu, a kitu u desnici. Pod konji ROMA, a u podkrajku M. BAEBI. Q. F.

Ob. sr. — Riccio VIII. 1. Tež. 54 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. malko preko 4.

4. Glava Jupitra lovor-vienčana na lijevoj.

— Viktorija desno obrnuta kruni znamen pobjede; pred nogama joj TAMP, a u podkrajku ROMA.

RR. sr. quinar. — Riccio IX. 4. (4 pias.) Tež. $26\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3.

5. Isto kao 4.

Tež. $36\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3.

6. Glava kacigasta Rome na desnoj, za njom X.

— Dioskuri uzagrebece sa naperenim kopljem na desnu; povrh glave jim zvjezdice; pod konji TAMP, a u podkrajku ROMA.

R. sr. — Riccio LIII. 1. (2 pias.) Tež. 46 gr. Mod. 4.

Po Ricciu ovi novci mogli bi se pripisati konsulu *Q. Bebius Tampilus* (*Liv. 21, 7. Civ. Phil. 5, 10, 27*). Imao je dva sina: naime *Gneus*, pretor g. 555 a konsul g. 572; i *Marcus* pretor g. 562, a konsul g. 573. Ovomu Marku Mommsen daje denar pod br. 1. — Pod br. 5 i 6 imamo tako zvane *viktorate*, iz Ilirske u Rim prinešene, koji vriede $\frac{2}{3}$ dinara, prvi put kovani po Borghesiu oko god. 485.

Barbatia, plebejska.

V. novac u obitelji Antonia pod br. 9.

Betiliena, nepoznata.

1. Po sriedi S. C., a naokolo P. BETILLIENS. BASSVS.

— Nakovalo, a naokolo III. VIR. A. A. A. F. F.

Ob. bakr. — Riccio IX. 1. Tež. 36 gr. Mod. 3.

Betillienus kovao je za Augusta.

Caecilia, prije plemićka, zatim plebejska, veoma na glasu.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, pred njom X a za njom ROMA.

— Slonova glava na macedonskom štitu; naokolo M. METELLVS. Q. F., sve pako u lovor-viencu.

Ob. sr. — Riccio IX. 1. Tež. skoro 50 gr. Mod. 4

V. *Calidia* br. 3. Ovaj je novac Marka Cecilia Metella, sina Q. Metella nazvana Macedonskoga, koj je g. 606 nadri-Filipa nadvladao.

2. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom ✕.

— Žena polugola s petrahiljom na dvopregu jureć na desnu drži u desnici lovor-kitu, a u lievici prosto koplje i uzdu. Pod konji slonova glava sa zvončićem o vratu, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio IX. 5. Tež. 50 gr. Mod. jedva preko 4.

3. Isto kao 2, nego drugi kov.

Tež. 39 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

Po Borghesiu ovaj je novac Q. Metella Pia, konsula g. 674, a žena bila bi *Pietas*.

4. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom Q. METE.

— Jupiter na četveropregu polaganò na desnu, sa kitom i strielom; u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio IX. 6. Tež. 45 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

5. Isto kao 4, nego doli probušen.

Tež. skoro 49 gr. Mod. 4.

Ovaj je novac po istom Borghesiu Q. Metella Balearica, kovan početkom sedmoga vieka.

6. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X a za njom ROMA.

— Pobjeda na dvopregu jureć na desnu, nosi vienac u desnici. Pod konji M. CALID, a u podkrajku Q. MET. CN. FOVL.

Ob. sr. — Riccio X. 17. Tež. 52 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

7. Sve isto kao 6, nego zada pod konji CN. FOVL, a u podkrajku M. CAL. Q. METE.

Ob. sr. — Riccio X. 18. Tež. 51 gr. Mod. 4.

Triumviri novčari, koji su ova dva novca kovali, jošte su nepoznati. Stari znakovi prinose jih na početak sedmoga vieka.

8. Glava lovor-vienčana i bradata na desnoj, s uvojci niz ramena; pred glavom naokolo Q. METEL, a pod njom PIVS.

— Slon stupajuć na desnu; gori SCIPIO, doli IMP.

Ob. sr. — Riccio IX. 10. Tež. 49 gr. Mod. 4,

9. Glava ženska, desno obrnuta, slonovom odorom pokriva; pred njom klas a pod njom plug; pred glavom Q. METEL, a za njom SCIPIO. IMP.

— Herkul gol lievo okrenut, naslonjen na kijaču i na lavsku odoru; desno njega EPPIVS, a lievo LEG. F. C. (najme *feri* ili *flandum curavit*).

Ob. bilon. — Riccio IX. 11. Tež. 54 gr. Mod. 4.

10. Isto kao 9.

Tež. 57 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

11. Isto kao 9.

Tež. 63 gr. Mod. 4.

Ovi zadnji novci slave vojničku kriepost Scipiona, posinovljena od Q. Cecilija Metela Pia sina Metela Numidika, a kovao jih legat u vojsci proti Cesaru *Marcus Eppius*.

Caesia, plebejska.

1. Poprsje Apola Vejova t. j. osvetitelja, rubom na čelu, lievo okrenuto; podvignutom desnicom baca trošilastu strielu. Za glavom ima AP.

— Dvie muške osobe mal da ne gole sjedeć, desno obrnute, rubom na čelu; stegna jim pokriva plašt; u lievici drže koplje. Po sriedi pseto, a gori Vulkanov polukip i klješta. Na lievoj strani LA, a na desnoj RE. U podkrajku pako: L. CAESI.

Ob. sr. — Riccio X. 1. Tež. 52 gr. Mod. 5.

2. Isto kao 1.

Tež. 49 gr. Mod. 5.

Lucius Caesius valjda brat Marka Cesia pretora g. 679, o kom Cicero besjedi. O tom nas uvjerava i umjetnost novčana. AP. znači *Apollo*, LARE *Lares* kućni bogovi ondje naslikani.

Calidia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta lievo okrenuta; pred njom ✱, a za njom ROMA.

— Pobjeda u dvopregu, jureć na lievu, drži u desnici vjenac u vis. Pod konji M. CALID, a u podkrajku jedva se vidi Q. MET. CN. FOVL.

Ob. sr. — Riccio X. 1. Tež. 51 gr. Mod. 4.

2. Isto kao br. 7. obitelji *Caecilia*, nego spreda pred glavom ✱, jedina razlika u Ricciovih slikah, ako se sporede.

Tež. $49\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Kako je gori rečeno kod obitelji *Caccilia* ovi su novci kovani početkom sedmoga stoljeća.

Calpurnia, plebejska ali prastara, prolazeća od Kalpa sina kralja Nume.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, za njom X.

— Dioskuri uzastopce na desnu; vrh glave jim zvjezdica. Pod konji CN. CALP, a u podkrajku ROMA.

R. sr. — Riccio XI. 12 (1 pias.) Tež. $45\frac{1}{4}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Cneus Calpurnius, unuk Lucia pretora od g. 610.

2. Glava Apola lovor-vienčana na lievoj, s uvojci niz ramena, a pred licem tri piknje ••.

— Gol konjanik u propanj, u ruci mu palma. Gori M., a doli L. PISO. FRVGI.

Ob. sr. — Riccio X. 6. Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Isto, nego pred glavom A, a za njom posudje.

— Zada isto, nego gori O.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

4. Isto, samo pred glavom jedna piknja, a za njom dvie.

— Zada isto, samo gori Γ.

Tež. 53 gr. Mod. skoro 4.

5. Isto, samo za glavom tri piknje.

— Zada isto, samo gori X.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

6. Isto, samo pred glavom M, a za njom kao mlat.

— Zada isto, samo gori kijača.

Tež. 54 gr. Mod. skoro 4.

7. Isto, samo pred glavom I, a za njom sulica trošilasta.

— Zada isto, samo gori kijača, a doli K.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

8. Isto, samo pred glavom kao lira, a za njom L.
 — Zada isto, samo doli pod napisom S.
 Tež. 54 gr. Mod. 4.
9. Isto, samo za glavom O u piknjastom okrugu.
 — Zada isto, samo doli A. E.
 Tež. 52 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.
10. Isto, samo za glavom konjska glava.
 — Zada isto, samo doli XXXXVIII.
 Tež. 53 gr. Mod. jedva preko 4.
11. Isto, samo za glavom jelen na jednonožnom stolu.
 — Zada isto, samo doli XXXXI.
 Tež. 54 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.
12. Isto, samo pred glavom C.
 — Zada isto, samo doli CXIII.
 Tež. 52 gr. Mod. 4.
13. Glava Apola kad pod 2, nego pred njom Y, a za njim cviet.
 — Pobjeda polugola, stupajuć na lievu, nosi u desnici vie-
 nac, a u lievici palmu na ramenu naslonjenu. Na desnoj strani L. PI,
 na lievoj 50, a u podkrajku FRVGI.
 Ob. sr. quinar. — Riccio X. 7. Tež. 25 gr. Mod. skoro 3.
14. Isto kao 13, nego u predku kapica, a u zadku napis je
 na desnoj osovno L. PISO.
 Tež. 29 gr. Mod 2 $\frac{1}{2}$.
L. Piso Frugi bio je pretor g. 684. Po Cavedoniu njegovi su
 ovi novci.
15. Glava Apola na desnoj, rubom na čelu a s uvojci niz
 ramena. Za glavom S:.
 — Gol konjanik u propanj na lievu, s palmom u ruci;
 pod njim C. PISO. FRVGI, a u podkrajku K.
 Ob. sr. — Riccio X. 10. Teži skoro 55 gr. Mod. malko preko 4.
16. Isto, samo glava na lievoj, a za njom oko.
 — Zada isto, samo gori sulica.
 Tež. 53 gr. Mod. skoro 4. Piljen.
17. Isto, samo za glavom mlat.
 — Zada isto, samo gori ¶.
 Tež. 48 gr. Mod. 4.
18. Isto, samo za glavom preokrenuta podsječena kita.
 — Zada isto, samo gori dvie pikuje, a doli jedna.
 Tež. 54 gr. Mod. 3 $\frac{1}{2}$.

C. Piso Frugi, sin spomenuta Lucia, zet Circeruna ili zetov otac najmanje, kao što Borghesi tvrdi, bje pretor sa Verreom g. 680. Konjanik u svih ovih novcih po Cavedoniu nije drugo nego domaći genij, pošto se opazuje, da je kadkad krilat i frižkom kapi-com na glavi.

19. Glava Rome kacigasta na lievoj, a za njom ✕.

— Žena na dvopregu, jureć na lievu; leteća ju pobjeda kruni. Pod konji P. CALP, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XI. 11. Tež. 48 gr. Mod. 5.

Po Borghesiu ovaj novac pripada novčaru *P. Calpurnius Lanarius*, koj je kovao oko polovice sedmoga stoljeća.

20. Po sriedi S. C., a naokolo CN. PISO. CN. F. III. VIR. A. A. A. F. F.

— AVLVS (miesto *Augustus*). TRIBVNI (sic) POTES., u lovor-viencu.

Ob. bakr. — Riccio XI. 14. Tež. 74 gr. Mod. 7.

21. Isto kao 20, nego se samo čita PISO. CN. F. III, i opet drugim pravcem PISO. Ovdje se okrugli sjeku, pošto je novac zlo izkovan. S druge se strane ništa nerazaznaje.

Tež. 113 gr. Mod. 8 $\frac{1}{2}$.

Cneus Calpurnius Piso, koj je ove novce izdao, bio je Augustov novčar, a za Tiberia konsulom i ubojicom Germanika.

22. Glava ženska koprenom zaogrnutu i lovor-vienčanu na desnoj, a za njom S. C.

— Sjekira, mač i žrtvenička kupica; sa strane AE. CVR., a u podkrajku P. CALP.

Sr. — Riccio ga nema. Tež. skoro 54. Mod. 4. V. Tab. II. br. 1.

Carisia, slabo poznata.

1. Glava Rome kacigasta sa prjanicom, na lievoj; za glavom ROMA.

— Žežlo, kruglja, obilnica i kormilo; po sriedi T. CARISI; sve pako u lovor-viencu.

Ob. sr. — Riccio XI. 1. Tež. 37 gr. Mod. 3 $\frac{1}{2}$.

2. Glava Junone Monete na lievoj; vlasi se skupljaju zada u snop; križate naušnice; za glavom MONETA.

— Nakovalo, klišta, mlat i novčarski kov ili, kao što drugi tvrde, Vulkanova kapa lovor-vienčana; sve pako u lovor-viencu. Gori naokolo T. CARISIVS.

Ob. sr. — Riccio XI. 3. Tež. malo preko 37 gr. Mod. 5.

3. Glava ženska na lievoj, cviećem i vrbami liepo nakićena.
— Sfinx, sjedeć na desnoj; pred njom T. CARISIVS, a u podkrajku III. VIR.

Ob. sr. — Riccio XI. 4. — Teži $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

Titus Carisius, triumvir novčar za Julia Cesara, kovao je g. 710.

4. Glava Augustova gola na desnoj, a za njom AVG.
— Viktorija kruni znamen pobjede. Naokolo P. CARI-SI. LEG.

Ob. sr. quinar. — Riccio XI. 12. Tež. $21\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3.

Ovaj je novac Publia Carisia propretora Augustova, koj u kantabrickom ratu nadvlada Asture, predobi grad *Lancia* i sagradi *Emerita*, stolno mjesto u Lušitaniji (729)

Cassia, prije plemićka, kašnje plebejska, veoma na glasu.

1. Glava Rome kacigasta na lievoj, za njom ✕ i posudica.
— Žena mal da ne gola na četveropregu, jureć na lievu; drži u podvignutoj desnici kاپicu slobode, a u lievici koplje i vojke. Pod konji C. CASSI, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XII. 9. Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

Po Borghesiu ovaj je novac Caja Cassia Longina, konsula g. 658. Kovan je malo poslje g. 630.

2. Glava mlada na lievoj, s vlasi razvlačanimi, valjda Jupi-terova; za njom žezlo.

— Orao punim licem; pod njim striela; na levoj žrtve-ničko posudje, a na desnoj svećenički štapić. U podkrajku Q. CASSIVS.

Ob. sr. — Riccio XII. 4. Tež. 54 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 2, nego drugi kov i bez piknj. krajnoga okruga.
Tež. 37 gr. Mod. 4.

Q. *Cassius* bje g. 678 ili malo kašnje gradskim pretorom. Znakovi uočuju kasievu augursku čast.

4. Glava Veste, rubom na čelu, koprenom pokrita, na desnoj; pred njom L, a za njom svećenička ladjica.

— Muška osoba u togi stojeć desno okrenuta; drži u de-snici povrh krošnje tablicu, na kojoj V (t. j. *veto*); za njom LON-GIN. III. VIR.

Ob. sr. — Riccio XII. 3. Tež. skoro 51 gr. Mod. 4.

C. Longinus nije poznat u rimskoj poviesti. Novac je svako-jako zadnje dobe rimske slobode. Po Cavedoniu ono V znaćilo bi *volo*, rieć svećana u rogacijah; ili *videri* u smislu Cassieva zakona.

Cipia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na lievoj; pred njom M. CIPI. M. F, a za njom X.

— Pobjeda na dvopregu, jureć na lievu; nosi palmu, vrbcami ukrašenu u desnici, a u lievici vojke; pod konji kormilo, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. Riccio XIII 1. Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1.

Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3.

5. Isto kao 1.

Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{2}{3}$.

6. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. jedva preko 3.

7. Isto kao 1.

Tež. 52 gr. Mod. 3.

8. Isto kao 1.

Tež. jedva preko 52 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

9. Isto kao 1.

Tež. $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

10. Isto kao 1.

Tež. 51 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

M. *Cipio* bje tribun plebejski, a g. 691 questor.

Clandia, plemićka, veoma na glasu.

1. Glava Rome kacigasta na lievoj.

— Pobjeda polugola na dvopregu, jureć na lievu, obama rukama drži vojke. U podkrajku C. PVLCHER.

Ob. sr. Riccio XIII 3. Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1.

Tež. 54 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 1.

Tež. 42 gr. Mod. 4.

5. Isto kao 1.

Tež. $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

6. Isto kao 1.

Tež. $46\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Stari spisateljji pripisuju ovaj novac Kaju Klaudiu Pulkru g. 564 questoru, a kašnje konsulu i censoru; a Borghesi Kaju Pulkru konsulu g. 662.

7. Svećenički štap i posuda s ručicom, a naokolo PVLCHER. TAVRVS. REGVLVS.

— Po sriedi S. C., a naokolo III. VIR. A. A. A. F. F. Ob. mali bakr. — Riccio XIII 5. Tež. 30 gr. Mod. 4.

Ovaj novac spada na Klaudia Pulkra, triumvira novčara za Augusta, ali nam povjest o njem šuti.

8. Poprsje Dianino lievo obrnuto; luk mu i tul desno, S. C. lievo, a mitrica na glavi.

— Pobjeda na dvopregu, jureć na lievu; u podvignutoj desnici drži palmu; pod konji A. IIII, a u podkrajku TI. CLAVD. TI. F. AP. N(emos).

Ob. sr. pilen. — Riccio XIII 7. Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

9. Isto kao 8, nego pod konji A. VIII.

Tež. 53 gr. Mod. 4.

10. Isto, nego A. XX.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4

11. Isto, nego A. LXVIII.

Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

12. Isto, nego A. CV.

Tež. 54 gr. Mod. skoro 5.

13. Isto, nego A. CXXIII.

Tež. preko 55 gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

14. Isto, nego A. . . .

Tež. 51 gr. Mod. 4.

15. Isto, nego A. LXXXVIII.

Tež. 48 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$

16. Isto, nego A. VII.

Tež. preko 52 gr. Mod. skoro 5. Kupljen g. 1870 u F. P. Ritza trgovca iz ogulinske pukovnije, gdje se i našao.

Stari spisateljji vele, da su ovi novci Tiberia Klaudia g. 504. questora sicilianskoga. Po Borghesiu pripadaju Klaudiu, sinovcu Apia Klaudia pretura g. 559, koj je živio početkom sedmoga vieka. Cavedoni jih pripisuje Tib. Klaudiu Neronu, Pompejovu namjesniku u gusarskom ratu (686—670). Brojevi označuju kovne matice. A znači *alter*. najme drugi novac a istim brojem.

17. Mlada glava lovor-vienčana na desnoj; vlasi su joj zada sakupljeni u urao; za glavom lira; niz vrat zavojci i naušnice.

— Diana stojeća punim licem; luk joj i tul na plećih; a u rukuh drži goruće svieće. S desne P. CLODIVS, a s lieve M. F.

Ob. sr. — Riccio XIII 10. Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 5,

18. Isto kao 17.

Tež. 46 gr. Mod. $4\frac{1}{3}$.

19. Isto.

Tež. skoro 47 gr. Mod. 4. Kupljen g. 1870 u F. P. Ritza, trgovca u ogulinskoj pukovnji, gdje se i našao.

20. Isto.

Tež. $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4. Kupljen kao gori.

Po Borghesiu P. *Clodius* bio je triumvir novčar g. 716.

21. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom trokutni znak.

— Viktorija u tropregu jureć na lievu. U podkrajku AP. CL. T. MANL. Q. VR., naime *Apus Claudius*, *Titus Manlius*, *Quintus Urbinius*.

Ob. sr. — Riccio XIII 15. Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 4.

22. Isto kao 21.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

23. Isto kao 21.

Tež. 52 gr. Mod. 4.

24. Isto kao 21.

Tež. 53 gr. Mod. 4.

25. Isto kao 21.

Tež. 52 gr. Mod. skoro 4.

26. Isto kao 21.

Tež. 53 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

Misli se, da je ovaj novčar *Apus Claudius* sin *Apia Klaudia* censora, koj je živio g. 580, i bje proprator u ovostranoj Španiji.

Cloulia, plemička.

1. Glava Jupitera na desnoj, a za njom š.

— Viktorija kruni lievo stojeći zlamen pobjede, pod kojim sjedi na tlu rob lievo obrnut. Po sriedi s gora doli T. CLOVLI, a u podkrajku Q.

Ob. sr. quinar. — Riccio XIV 2. Tež. 24 gr. Mod. 3.

Stari pisci misle, da je ovaj novac Tita Kloulia, gradskoga questora g. 506; a po Borghesiu i drugih pripadao bi možda T.

Klouliu, o kom piše Cicero (*pro S. Roscio Amer. c. 23*); te je kovao medju g. 667—674. Ovo je najstariji quinar sa slikom pobjede.

Coelia, plebejska, prastara.

1. Glava Róme kacigasta na lievoj.

— Pobjeda na dvopregu, jureć na lievu. Pod konji C. COIL, u podkrajku CALD, a gori N.

Ob. sr. — Riccio XIV 6. Tež. 54 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1, samo gori zada P:.

Tež. 52 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

Po Ricciu C. *Coelius Calvus* kovao je g. 703; a po Borghesiu i Cavedonu bio je triumvir novčar oko g. 696, a Cicerunov questor g. 703.

Considia, plebejska.

1. Glava Venere (*Paeta*) desno obrnuta, sa uvojci, nizom i košaricom, a za njom PAETI.

— Pobjeda u četveropregu, jureć na lievu, sa viencem i dugom palmom u rukuh. U podkrajku C. CONSIDI.

Ob. sr. — Riccio XIV 5. Tež. 47 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$. Kupljen u F. P. Ritza iz ogulinske pukovnije, gdje je izkopan bio.

2. Isto kao 1, nego zlo sačuvan.

Tež. 63 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

Ovaj *Considius*, Pompejov pristaša, kovao je g. 705, po Borghesiu vjerojatno u Apoloniji, a kašnje u Sinopu po Cavedoniu.

Coponia, plebejska, prije plenička.

1. Glava Apola na desnoj, rubom ovienčana; naokolo Q. SICINIVS. III. VIR.

— Ostaneci lava na nadžaku; s desne mu luk, a s lieve strielica; a naokolo C. COPONIVS. PR. S. C.

Ob. sr. — Riccio XIV 1. Tež. 51 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 49 gr. Mod. 4. Kupljen u F. P. Ritza iz ogulinske pukovnije, gdje je i nadjen bio.

Q. *Sicinius*, g. 705 triumvir novčar, bačen u progonstvo, isto je kovao novce u Rodu ili ondje na blizu, gdje je C. *Coponius* kao questor vladu zastupao.

Cordia, plebejska, rodом iz Tuskula.

1. Glave sdružene Dioskura, sa kapami rubom ovienčanimi, na desnoj, a za njimi RVEVS. III. VIR. Nad glavama dvie zviezdice, koje se ovdje nevide.

— Venus, stojeć na lievoj, drži miru u desnici a koplje u lievici; Amor joj na plećih; a za njom MAN. CORDIVS.

Ob. sr. — Riccio XIV 1. Tež. skoro 48 gr. Mod. 4. Kupljen sa sbirkom Diericha iz S ska.

2. Isto kao 1, nego probušen u lievoj zviezdici nad glavama.
Tež. 46 gr. Mod. 4.

3. Isto, nego spreda pod glavama još dvie zviezdice i povrh njih komad okruga, te se očito vidi, da je tu udaren kov drugoga te istoga novca.

Tež. 45 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

4. Glava Venusova liepo nakićena na desnoj, sa košaricom i naušnicami; a za njom RVEVS. S. C.

— Cupido jaše na pliskavici na desnu, uzdom ju ravna; doli MAN. CORDIVS.

Ob. sr. — Riccio XIV 2. Tež. preko 49 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

5. Isto kao 4, nego slabije sačuvan.

Tež. skoro 43 gr. Mod. 5.

Po nekijh *Manius Cordius Rufus* bje triumvir novčar Julia Cesara, a po Borghesiu Lepida, Markautuna i Oktaviana (705—709).

Cornelia, plemićka i veoma na glasu.

1. Glava kacigasta golobrada vojnika na desnoj; povrh nje ✕, pred njom CN. BLASIO. CN. F, a za njom vienac.

— Jupiter stojeć, kopljem i strielom u rukama; na desnoj mu Juno a na lievoj Palas kacigasta, koja ga kruni; obe boginje sa kopljem. Medju Jupiterom i Paladom slovo Y. U podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XV. 1. Tež. 53 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$

2. Isto samo miesto Y ima kitu; na lievoj strani dupin, a u podkrajku med RO i MA ima pticu. Ovakova nema Riccio.

Tež. skoro 49 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. jedva preko 4. V. tab. II. br. 2.

Ovi novci po Borghesia kovani su za sadružnoga rata, a novčar je nepoznat. Po Viscontiu glava spreda izrazuje sliku prvoga Scipiona afrikanskoga.

3. Poprsje Marta desno obrnuto; za njim žezlo, a na desnom ramenu trolistna kita, koju Riccio nema.

— Pobjeda na dvopregu, jureć na desnu, u desnici podvignutoj nosi vienac. U podkrajku CN. LENTVL.

Ob. sr. — Riccio XV. 14. Tež. 52 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 3.

Tež. skoro 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

5. Isto kao 3.

Tež. $47\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

6. Isto kao 3.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

7. Isto kao 3.

Tež. 53 gr. Mod. 4.

8. Isto kao 3.

Tež. $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

9. Isto kao 3.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

10. Isto kao 3.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

11. Isto kao 3.

Tež. 58 gr. Mod. 4.

12. Isto kao 3.

Tež. 51 gr. Mod. jedva preko 4.

13. Isto kao 3.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

14. Isto kao 3.

Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

15. Isto kao 3.

Tež. skoro 50 gr. Mod. 4.

16. Isto kao 3.

Tež. 42 gr. Mod. skoro 4.

17. Isto kao 3.

Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

18. Glava Jupitera bradata i lovor-vienčana na desnoj; a za njom A.

— Viktorija desno obrnuta kruni znamen pobjede. U pokrajku CN. LENT. nevidi se.

Ob. sr. quinar. — Riccio XV 16. Tež. skoro 19 gr. Mod. $2\frac{1}{2}$.

Po Borghesiu ovi su novci Gn. Lent. Klodiana konsula god. 682, kovani oko g. 669. Quinar pod br. 18 nije srebrn, nego je samo srebrnom pločom pokrit. Njeki su ova kove novce smatrali

za krive; ali je sada dokazano, da su same republike i carevi takove novce bacali u sviet radi više uzroka, te da su pravi novci.

19. Poprsje muško bradato i rubom ovienčano na desnoj; za njim žezlo, a povrh glave G. P. R. (*Genio Populi Romani*).

— Žezlo vrbcami ukrašeno; kruna, kruglja i kornilo; s desne strane EX., a s lijeve S. C., a doli CN. LEN. Q., a pod ovim četiri osovnice.

Ob. sr. — Riccio XVI. 19. Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

20. Isto kao 19.

Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

21. Isto kao 19.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

22. Isto kao 19.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

Stari pisci pripisuju ove novce Gneu Korneliju Lentulu kao gradskomu questoru g. 694. Po Ricciu ili su njegova sina ili sina Marcellina questora Cesarova g. 696.

23. Poprsje mladoga Erkula na desnoj, buzdovanom i lavskom kožom na plećih; za glavom štit, pod njom D, a pod njom ROMA (bez dupina).

— Osoba slavodobitna desno obrnuta, drži u desnici koplje, a lievicom o boku, te ju kruni druga osoba stojeća na lievoj strani u togi; opet slovo D na desnoj strani, a u podkrajku LENT. MAR. F.

Ob. sr. — Riccio XVI. 31. Tež. skoro 46 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Po Borghesiu ovaj novac pripada Gn. Lentulu Marcellinu sinu Marcela, pretoru g. 695 a konsulu g. 698; a u njem se slavi slavodobiće Pompeovo u istoku od g. 693. Po Cavedoniu slavile bi se u njem Marcelove pobjede proti Virdomaru i u Siciliji, i bio bi P. Lentula, questora g. 676, a po Mommsenu god. 680, pretora g. 695 a konsula 698. Cicero ga zove *clarissimus adolescens*.

24. Glava bradata (Jupitera), okrunjena, na lievoj; pred njom R.

— Jupiter gol u četveropregu, jureć na desnu; drži žezlo u lievici. U podkrajku L. SCIP. ASIAG.

Ob. sr. pilen. — Riccio. XVI 36. Tež. 48 gr. Mod. 4.

25. Isto kao 23, nego slovo N.

Tež. 49 gr. Mod. skoro 5, nego dugačak.

Do Eckhela mislilo se, da su ovo novci Lucia Šipiona Asiagenika, koj se osvetlao proti Antioku u istoku (564). Borghesi drži, da su kovani poslje g. 600, a Cavedoni jih pripisuje konsulu istoga imena od g. 671.

26. Kovalo; a naokolo SISENNA. GALVS. III. VIR.

— Po sriedi S. C., a naokolo MESSALLA. APRONIVS.

A. A. A. F. F.

Ob. mali bakr. — Riccio XVI 38. Tež. preko 41 gr. Mod. 4.

27. Isto kao 25.

Tež. 30 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

28. Kovalo, a naokolo GALVS. SISENNA. III. VIR.

— Po sriedi S. C. a naokolo APRONIVS. MESSALLA.

A. A. A. F. F.

Ob. mali bakr. — Riccio XVI 39. Tež. skoro 35 gr. Mod. skoro 4.

Borghesi (*dec. 17. oss. 7.*) piše, da su ovi novci kovani malo poslje bitke kod Acia, i pripisuje jih Korneliju Sisenni prokonsulu Sicilije, o kom Dion (*lib. 54. c. 27.*) i Oracij (*lib. I. sat. VII.*).

29. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom X.

— Pobjeda na dvopregu, jureć na desnu; pod konji P. SVLA, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XVI 41. Tež. 49 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

30. Isto kao 29.

Tež. 53 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

31. Isto kao 29.

Tež. $43\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{3}$.

32. Isto kao 29.

Tež. 45 grana. Mod. skoro 5.

Novac Pub. Cornelia Sule, otca diktatora Sule, pretora u Siciliji g. 568.

33. Glava Rome kacigasta na desnoj. Pred njom L. MANLI, a za njom PRO. Q.

— Sula na četveropregu slavodobitno na desnu, noseć u desnici kaducej ili lovornu kitu, dočim ga leteća pobjeda kruni.

Ob. sr. Riccio XVII 43. Tež. 53 gr. Mod. skoro 4.

34. Glava Venere pobjediteljice, liepo nakićena, desno obrnutá; pred njom Kupido s lukom i dugom palmom u desnici. Doli L. SVLLA.

— Posuda i svećenički štap medju dva znamená pobjede. Gori IMPER., a doli ITERVM.

Ob. sr. — Riccio XVII. 45. Tež. 49 gr. Mod. 4.

Ovi novci bjehu kovani od Lucia Manlia prokvestora Sulo-
lova (g. 673).

Crepusia, prastara, nego slabo poznata.

1. Mlada glava, možda Apolova, jedva bradata, desno obrnuta;
za njom žezlo i Z, a pred njom kita.

-- Konjanik uzastopce na desnu; podpasana mu odieća;
desnicom baca strielicu. Gori s desne strane CCCI. M., a u pod-
krajku P. CREPVSI.

Ob. sr. — Riccio XVII 2. Tež. 59 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1, samo pred glavom ptica, a za žezlom piknja
Zada pako LV.

Tež. 56 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Isto, samo pod glavom ptica, a za žezlom S. Zada pako
CLXXXVI.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

4. Isto, samo pred glavom ptica, a zada CCXXXV.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

5. Isto, samo za žezlom L, a zada CCXXII.

Tež. 51 gr. Mod. skoro 4.

6. Isto, nego za žezlom O, pred glavom kao da je pleskavica,
zada CCIII.

Tež. 44 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

7. Isto, nego podosta izglođan.

Tež. 48 gr. Mod. 4.

Publius Crepusius bje novčar zajedno sa *Luciom Censorinom*.
Lucius Marcius Censorinus, ako je to ovaj naš, bio je konzulom
g. 714. Po *Cavedoniu* oba su kovala g. 660.

Cupiennia, malo poznata.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom
obilnica.

-- *Dioskuri* naperenim kopljem na desnu skokom. Pod
konji L. CVP., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XVII. 1. Tež. 54 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1.

Tež. 45 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1.

Tež. 44 gr. Mod. 4 $\frac{2}{3}$.

Lucius Cupiennius novčar nepoznat.

Curtia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X, a pred njom Q. CVRT.

— Jupiter strieljajuć u četveropregu, na desnu jureć; drži žezlo i vojke lievicom; gori svećenički štap. Pod konji M. SILVA, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XVIII. 1. Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1.

Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

5. Isto kao 1.

Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

6. Isto kao 1.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

7. Isto kao 1.

Tež. preko 49 gr. Mod. 4.

Ovi su novci kovani u Rimu oko polovice sedmoga stoljeća od triumvira Quinta Kurcia, Marka Julia Silana i Gnea Domicia.

Decimia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, za njom X.

— Diana, mjesecom do vrh glave, na dvopregu jureć na desnu; pod konji FLAVS, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XVIII. 1. Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

Borghesi ote ovaj novac Flavievoj obitelji, a pripisa ga Decimievoj, naime Kaju Décimiu Flaviu pretoru g. 570.

Domitia, prije plebejska a kašnje plemićka.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a naokolo L. POMPONI. CN. F.

Mars gol u dvopregu jureć na desnu; desnicom baca strielu, a u lievici ima štit i vojnički štap. U podkrajku L. LIC. CN. DOM.

Ob. sr. pilen. — Riccio XVIII. 4. Tež. $40\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

V. isti novac kod obitelji *Pomponia*.

2. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom ✱, a za njom glas osovno.

— Pobjeda u dvopregu jureć na desnu; pod konji mačilac gol, kopljem u ruci, bori se s lavom. Gori ROMA, a u podkrajku CN. DOM.

Ob. sr. — Riccio XVIII. 6. Tež. 46 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Po Mommsenu (sr. 500) *Cneus Domitius* možda *Cn. Domitius L. F. L. N. Ahenobardus*, konsul g. 562, ili *Cn. Domitius Cn. F. L. N. Ahenobardus* konsul g. 592.

3. Glava Rome kacigasta na desnoj, pred njom ROMA, a za njom X.

— Jupiter u četveropregu polagano na desnu; drži u desnici palmu, a u lievici strielu; u podkrajku CN. DOMI.

Ob. sr. — Riccio XVIII. 7. Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Borghesi (*Dec. 14. oss. 6.*) dopituje ovaj novac Gn. Domiciu Enobardu, pučkomu tribunu g. 650, a g. 658 konsulu.

4. Gola glava slabo bradata na desnoj, a pred njom naokolo AHENOBAR.

— Prova ladje, a na njoj znamen pobjede; naokolo CN. DOMITIVS. IMP.

RR. sr. — Riccio XVIII. 10 (3 pias.). Tež. $38\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 4.

Cn. Domitius sin Lucia, a nećak konsula i censora Gn. Domicia, Neronova pradjeda kovao je g. 713, dok je nad morem zapoviedjao i Oktavianovo brodovlje u Brindisu palio.

Egnatia, plebojska.

1. Ženska glava, možda slobode, desno obrnuta, košaricom na glavi; za njom kapica slobode i MAXSVMVS.

— Dvie ženske petrahilom i plaštom zaodievene, stoje punim licem, držeć koplje u desnici. Jedna od njih lievicom se hvata pojasa, a lievom nogom gazi glavu živine valjda vepa; druga pako, visokom košaricom na glavi i letećim Kupidom nad vratom, lievicom odieću uzdržava; o boku jim se dižu dvie prove ladje, u kojih su dva vesla ili kormila zabita Slovo se u polju nerazaznaje. U podkrajku jedva se opazuje C. EGNATIVS. CN. F. CN. N.

R. sr. — Riccio XIX 2. Tež. 40 gr. Mod. 4.

Cavedoni daje ove novce sinu Gnea Egnatia, sina Gnea, koj osta medju senatori, kad mu otac bje izagnan (*oko g. 683. V. Cic. pro Cluent. 48*). Po Ricciu bje sliedbenikom Bruta i Kasia.

Egnatuleja, slabo poznata.

1. Glava Apola lovor-vienčana na desnoj, pod kojom Q., a za njom C. EGNATVLEI. C. F.

— Viktorija, lievo obrnuta, piše na štitu visećem o znamenju pobjede; u polju Q, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. quinar. — Riccio XIX. 1. Tež. skoro 25 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1.

Tež. 22 gr. Mod. 3.

3. Isto kao 1.

Tež. 22 gr. Mod. 3.

4. Isto kao 1.

Tež. $22\frac{1}{3}$ gr. Mod. $3\frac{2}{3}$.

O C. Egnatuleju nezna se po sve ništa. Borghesi veli, da je morao kovati oko g. 667 (*Dec. 17. oss. 4.*)

Fabia, plemićka i veoma na glasu.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X i LABEO, a za njom ROMA.

— Jupiter strieljajući na četveropregu, jureć na desnu, drži žezlo i vojke u lievici; pod konji plavski kljun, a u podkrajku Q. FABI.

Ob. sr. — Riccio XIX. 1. Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

2. Isto kao 1.

Tež. 54 gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

3. Isto kao 1.

Tež. $47\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 1.

Tež. preko 54 gr. Mod. 3.

5. Isto kao 1.

Tež. skoro 49 gr. Mod. jedva preko 4.

Q. *Fabius Labeo*, g. 565 pretor i zapovjednik nad pomorskom silom proti Antioku, slavio je svoje slavodobiče.

6. Poprsje žene koprenom zastrto i desno obrnuto; za njim EX. A. PV. (*ex argento publico*).

— Pobjeda u dvopregu, jureć na desnu; pod konji kobac i slovo O, a u podkrajku C. FABI. C. F.

Ob. sr. — Riccio XIX. 8. Tež. 51 gr. Mod. 5.

7. Isto kao 5, samo slovo I u zadku.

Tež. skoro 54 gr. Mod. $5\frac{1}{2}$.

Stari pisci daju ove novce C. Fabiu Pictoru konsulu g. 484. Po Borghesiu kovani su za vladanja Marieva od Kaja Fabia Adriana, namjestnika g. 669—670 u Afriki konsula Cine i Karbona; dakle oko g. 650 (dec. 17. oss. 6.).

8. Glava ženska na desnoj, urešena košaricom, naušnicama i nizom bisernim oko vrata; pred njom mierilo, a za njom tesla. Naokolo C. ANNIVS. T. F. T. N. PRO. COS. EX. S. C.

— Viktorija na četveropregu polagano na desnu, dugom palmom u desnici. Nema nijednoga slova, a u podkrajku samo L. FABI. L. F.

R. sr. — Riccio XIX. 11. nego znatno različan (1—2 pias.). Tež. 52 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3 $\frac{2}{3}$.

L. *Fabius*, Luciev sin, bje questor C. Annia prokonsula u Spanji g. 671, poslana onamo od Sule proti Sertoriu.

Fannia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom ROMA.

— Pobjeda u četveropregu, jureć na desnu; drži u povišenoj desnici vienac. U podkrajku M. FAN. C. F.

Ob. sr. — Riccio XX. 2. Tež. preko 51 gr. Mod. 4 $\frac{1}{4}$.

Novčar valjda je po Ricciu *M. Fannius* pretor g. 672.

Farsuleia, nepoznata.

1. Poprsje žensko desno obrnuto, košaricom, nizom bisernim oko vrata i kapticom slobode na desnom ramenu, a naokolo S. C. MENSOR.

— Osoba kacigasta i vojnički odjevena u dvopregu, jureć na desnu; pruža desnicu drugoj u togi, da ju uniči u kola pomogne. Pod konji br. XCVII, a u podkrajku L. FARSVLEI.

Ob. sr. — Riccio XX. 1. Tež. 54 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1, samo br. XVI.

Tež. 44 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

Držalo se za dugo, da je L. Farsulej kovao ove novce valjda g. 664, kada se cijeloj Italiji dopita pravo rimskoga gradjanstva; nego po Cavedoniu oni su kašnje kovani; pri padanju republike.

Flaminia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom ROMA.

— Pobjeda na dvopregu, jureć na desnu; drži vienac u desnici, a u lievici uzdu. Pod konji L. FLAMINI, a u podkrajku CILO.

Ob. sr. — Riccio XXI. 1. Tež. 53 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

3. Isto kao 1.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. skoro 5.

5. Isto kao 1.

Tež. $46\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Lucius Flaminius Cilo questor u vrijeme Šile ili na početku Cesarova vladanja.

Fonteia, plebejska.

1. Glava dvolika, mlada, golobrada, lovor-vienčana; desno ✱, lievo Q, a doli četiri piknje.

— Ladja sa kormilarom i veslaci; na krmi *acrostolium* i zastavica. Gori C. FONT, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. Riccio XX 1. Tež. 53 gr. Mod. 5.

2. Isto kao 1, nego u predku na lievoj E.

Tež. skoro 49 gr. Mod. 5. Darovao dr. Vjekoslav Köröskény prof. u Križevcih.

Glava dvolika po Vaillantu i Borghesiu prikazuje Jana, po Eckhelu Penata, a po Cavedoniu Fonta, sina Janova, što je vjerojatnije. Čini se, da je *Cajus Fonteius* živio oko g. 641, ubijen po Cavedoniu g. 663 od Askolanaca.

3. Glave sblížene Dioskura na desnoj, sa zvjezdami povrh glava, a pred njimi ✱.

— Troveslica bojna voži se na desnu, sa kormilarom i veslaci. Doli slovo Γ, a gori MAN. FONTEI.

Ob. sr. — Riccio XX. 2. Tež. 52 gr. Mod. 5.

4. Isto kao 3, samo A.

Tež. 47 gr. Mod. malko preko 4.

5. Isto kao 3. samo B.

Tež. 51 gr. Mod. 5.

Manija Fonteja obrani Cicero, i spominje ga kao triumvira novčara i questora. Bje pretor g. 675.

6. Glava Apola Vejova lovor-vienčana na desnoj; pod glavom striela, a naokolo MAN. FONTEI. C. F.

— Diete jaše jarca; nad njim kapice Dioskura sa zvjezdicama, doli *tirsus*; a sve napokon u viencu mrtovu.

Ob. sr. — Riccio XX. 3. Tež. 48 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$. Probušen.

7. Isto kao 6.

Tež. 46 gr. Mod. 5.

8. Isto kao 6, nego pred glavom AP.

Tež. 53 gr. Mod. 5.

9. Isto kao 8.

Tež. 57 gr. Mod. $5\frac{2}{3}$.

10. Isto kao 8.

Tež 50 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

11. Isto kao 8.

Tež. 51 gr. Mod. 5.

12. Isto kao 8.

Tež. 51 gr. Mod. 5.

Ovaj *Manius Fonteius*, novčar oko g. 670, sin je onoga Caja Fonteja, koj bje namjestnikom Mania Fonteja pretora u Galiji poslje g. 675 (*Cicero pro Font. 4*).

13. Poprsje Marta kacigasta, jedva bradata, na desnoj; na plećih mu znamen pobjede, a naokolo P. FONTEIVS. P. F. CAPITO. III. VIR.

— Konjanik uzastopce na desnu, kopljem naperenim proti stojećemu vojniku, koj se mačem i štitom brani, a već bješe drugoga tu padavša vo nika ozledio. Naokolo MAN. FONT. TR. MIL.

R. sr. — Riccio XX 6. Tež. 56 gr. Mod. 4.

14. Isto kao 13.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

15. Isto kao 13.

Tež. 55 gr. Mod. 4.

16. Isto kao 13.

Tež. 47 grana. Mod. 4.

P. Fonteius Capito novčar oko g. 660. Znamen se odnose na diela Mania Fonteja vojničkoga tribuna, koj pod Didiom u Celtiberiji neprijateljskoga vodju usmrti.

Fufia, plebejska.

1. Glava sblížene časti i krieposti; prva lovor-vienčana a druga kacigasta, na desnoj. Na lievoj strani HO, a na desnoj VIRT; doli pako KALENI.

— Italija u osobi, s mirnicom i obilnicom, pruža ruku Romi, koja je lovor-vienčana, vojnički odievena, tkanicom o boku,

žezlom u ruci i-nogom nad krugljom. Na liepoj strani ITAL, na desnoj RO, a u podkrajku CORDI.

Ob. sr. piljen. — Riccio XX 1. Tež. $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1, nego gori izkvaren.

Tež. 37 gr. Mod. 4.

Lucius Fufius Calenus, rodom iz Calesa u Kampaniji, bje novčar oko g. 664, a g. 695 pretor (Dion).

Furia, plemička osim *Brochus*.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom X.

— Diana sa mjesecom na čelu, u dvopregu jureć na desnu; gori bagrenka, koja označuje ovu obitelj nazvanu *Purpurea*; pod konji PVR, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXI 1. Tež. 48 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Stari pisci pripisuju ovaj novac Luciu Furiu Purpureonu, g. 542 questoru, a g. 553 pretoru konsula C. Aurelia Kotte, i kod Kremone pobjeditelju Amilkara; dočim su po Borghesiu L. Furia Purpureona g. 554 namjestnika konsula P. Sulpicia Galbe u Eto-
liji (*Liv.* 31. 29.).

2. Glava Jana dvolika, bradata i lovor-vienčana; naokolo nje M. FOVRI. L. F.

— Roma kacigasta lievo obrnuta, s petrahilom; drži žezlo i koplje u ljevici, a desnicom kruni znamen pobjede. Na desnoj strani ROMA, a u podkrajku PHILI.

Ob. sr. — Riccio XXI. 3. Tež. $49\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

3. Isto kao 2.

Tež. $41\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

4. Isto kao 2.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

5. Isto kao 2.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

6. Isto kao 2.

Tež. 45 gr. Mod. 4.

7. Isto kao 2.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

M. Furius, Philo, sin Lucia, možda po nekih nećak konsula P. Furia, koj g. 531 pobjedi Gale. Po Cavedonu ovi bi novci spadali na sina L. Furia Filona konsula g. 618.

8. Poprsje Cerere glasi ovienčano desno obrnuto; pred njim zrno ječma, a za njim glas. Doli BROCCHI, a gori III. VIR.

— Kurulska stolica medju dva litorska pruta sa siekirami.
Gori L. FVRI. CN. F.

Ob. sr. — Riccio XXI. 5. Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

L. *Furius Brocehus* triumvir novčar oko g. 640. Rieč FVRI
miesto FOVRI, sa nadglaskom.

9. Glava ženska (Cibeles), tornjasta na desnoj; za njom čovječja noga i AED. CVR.

— Kurulski stolac, pred kojim P. FOVRIVS, a u podkrajku CRASSIPES.

Ob. sr. — Riccio XXI 8. Tež. 46 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

10. Isto kao 9.

Tež. 55 gr. Mod. malko preko 5.

P. *Furius*, sudrug Fania i Kritonia, bje triumvir novčar g. 709.

Gallia, plebejska.

1. Po sriedi S. C., a naokolo C. GALLIVS. C. F. LVPERCVS, III. VIR. A. A. A. F. F.

— U lovor-viencu AVGVSTVS. TRIBVNIC. POTESST.

Ob. bakr. druge veličine. — Riccio XXI 2. Tež. 125 gr. Mod. 8.

G. *Gallius Lupercus*, triumvir novčar Augustov ne prije g. 727, kada bje određeno, da senat kuje bakrene, a August zlatne i srebrne novce.

Gellia, nepoznata.

1. Glava Rome kacigasta, na desnoj; za njom X, sve u lovor-viencu.

— Vojnik kacigast u četveropregu jureć na desnu, hvaća ženu, da ju u kolih pridrži; nosi štit u lievici. Pod konji CN. GEL., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXI. 1. Tež. 54 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Nezna se pravo novčara, no po Cavedoniu ovaj je novac kovan oko polovice sedmoga vieka.

Herennia, plebejska.

1. Glava pobožnosti na desnoj; za njom PIETAS, a pred njom O.

— Jedan od braće iz Catanie nosi otca na ledjih, da ga od Etne izbavi. Na lievoj strani M. HERENNI.

Ob. sr. — Riccio XXI 1. Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1, nego slovo N.
Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1, nego slovo G u zadku.
Tež. 52 gr. Mod. 4.

Po nekih ovi novci pripadali bi konsulu istoga imena od g. 661; ali sudeć po radnji vjerojatnije je, da su njegova sina ili nećeka.

Hosidia, nepoznata.

1. Poprsje Diane na desnoj; urešeno ogrljajem, naušnicami i košaricom; na leđjih mu luk i tulac. Na desnoj strani GETA, a na lijevoj III. VIR.

— Vepar sulicom ozledjen; pas ga tjera k desnoj. U podkrajku C. HOSIDI. C. F.

Ob. sr. — Riccio XXII. 1. Tež. 53 gr. Mod. skoro 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1.

Tež. 56 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

Cajus Osidius Geta kovao je po Avercampiu g. 734. Riccio misli, da su ovi novci *Osidia Capuana*, i da označuju hram Diane Tifatine u Kapui, oko koga su se vepri lovili.

Hostilia, plemička.

1. Glava uzasa (*Palor*), na desnoj; za njom svećenički štap.

— Diana, slična Efesinskoj, punim licem, drži desnicom jelena za rogove, a lievicom koplje. Naokolo L. HOSTILIVS. SA-SERNA.

Ob. sr. — Riccio XXII, 3. Tež. 46 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1,

Tež. jedva preko 51 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Ova je obitelj proizlazila od Tula Ostilia kralja rimskoga. Novac se odnosi na kraljev rat sa Vejenti i Albani. Kovan je po Eckhelu i Cavedoniu medj g. 704—712.

Itia, nepoznata.

2. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom X.

— Dioskuri skokom, kopljem naperehim. Pod konji L. ITI, a u podkrajku ROMA.

RR. sr. — Riccio XXII. 1. (3 pias.). Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

Triumvir novčar nije poznat, niti se zna, kada je ovaj novac kovan.

Julia, dielomice plemička, a dielomice plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom glas.

— Pobjeda u dvopregu, jureć na desnu. Pod konji L. IVLI.

Ob. sr. — Riccio XXII. 3. Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

2. Isto kao 1.

Tež. $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1.

Tež. 48 gr. Mod. skoro 5.

L. *Julius* nepoznat je.

4. Glava Rome (možda Marta mladoga) kacigasta sa prjanicama lievo obrnuta; povrh glave D, a za njom CAESAR.

— Venus polugola u dvopregu kupida letećih na lievu, pod kojima lira, a povrh njih D. U podkrajku L. IVLI. L. F.

Ob. sr. — Riccio XXII. 5. Teži $41\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

5. Isto kao 4, samo slovo I.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 4. Probušen.

6. Isto kao 4, samo slovo C.

Tež. 50 gr. Mod. $3\frac{1}{4}$.

7. Isto kao 4.

Tež. skoro 49 gr. Mod. 4. Kupljen g. 1870 u Ritza trgovca iz ogul-pukovnije, gdje je i nadjen.

Ovi su novci po Borghesiu (*dec. 17. oss. 6.*) Lucia Julia Cesara, sina Lucia konsula g. 664.

8. Glava mladajhna krilata desno obrnuta, rudom kosom; za glavom tronožje, cviet i K.

— Viktorija u četveropregu, jureć na desnu; u podvignutoj desnici drži vienac; pod konji HA, a u podkrajku L. IVLI. BVERSIO.

Ob. sr. — Riccio XXII. 4. Tež. skoro 55 gr. Mod. preko 5. Riccio nema ga sa HA.

9. Isto kao 8, samo za tronožjem obilnica, a u zadku nad konji FA.

Tež. 53 gr. Mod. 5.

10. Isto kao 8, samo za tronožjem glava jelena, a nad konji br. CVIII. Riccio ga nema s ovim brojem.

Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

11. Isto kao 8, samo za tronožjem pastirski štap, a pod konji FK. Riccio ga nema s ovimi slovi.

Tež. skoro 56 gr. Mod. 5.

12. Isto kao 8, samo za tronožjem voće, a zada nad konji br. LXXXV.

Tež. preko 56 gr. Mod. skoro 5.

13. Isto kao 8, samo za tronožjem polumjesec, a u zadku osim običnoga napisa čisto ništa.

Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

14. Isto kao 8, samo za tronožjem striela, a zada sasvim ništa.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

15. Isto kao 8, samo za tronožjem stolac, a zada gori br. LXIII.

Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

L. Julius Bursio nepoznat je u rimskoj poviesti. Po Borghesiu ovi su novci kovani poslje g. 654. Eckhel, Borghesi i Cavedoni zovu onu glavu s preda *pantea*, naime da je sastavljena po svojstvima Apola, Merkura i Neptuna.

16. Glava Venere na desnoj.

— Eneas, koračajuć na lievu, nosi na leđima svoga oca Ankisa bradata i u togi, a u desnici *palladium*. Sa desne strane CAESAR.

Ob. sr. — Riccio. XXII 8. Tež. $45\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

17. Isto kao 16.

Tež. 50 gr. Mod. $3\frac{2}{3}$.

18. Isto kao 16.

Tež. 43 gr. Mod. 4.

19. Isto kao 16.

Tež. 50 gr. Mod. skoro 5.

20. Isto kao 16.

Tež. 46 gr. Mod. 4.

21. Isto kao 16, nego je olovni.

Tež. $77\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

22. Glava Venere liepo ukrašena na desnoj; zada joj o vratu visi Amor.

— Znamen pobjede, pod kojim lievo siedi plačuća žena, a desno čovjek, gledajuć na isti znamen. U podkrajku CAESAR.

Ob. sr. — Riccio XXII 10 slabo sačuvan. Tež. 44 gr. Mod. jedva preko 4.

Ovi novci slave Cesarove pobjede prije farsalske bitke (9 kol. 706).

23. Slon, koracajuć na desnu, desnom nogom gaji zmiju. U podkrajku CAESAR.

— Svećenička kopica, škropilo, siekirica i mitrica.

Ob. sr. — Riccio XXII 12. Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

24. Isto kao 23, nego je pogoren, te je sdružen s ostanci drugoga novca jako pogoriela.

Sve tež. 104 gr. Mod. skoro 5.

25. Isto kao 23.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

26. Isto kao 23.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. jedva preko 4. Probušen.

27. Isto kao 23.

Tež. 49 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

28. Isto kao 23.

Tež. 41 gr. Mod. $4\frac{2}{3}$. Jako izglođan.

29. Isto kao 23.

Tež. 50 gr. Mod. jedva preko 4. Probušen.

30. Isto kao 23.

Tež. 48 gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

31. Isto kao 23.

Tež. 37 gr. Mod. 4. Veoma osakaćen.

Novci su kovani onom prigodom, kad Cesar dobi čast vrhovnoga svećenika (691). Zato na njih svećenički znakovi.

32. Glava Cesarova lovor-vienčana na desnoj, a za njom svećenički štap i kupica. Desno naokolo CAESAR. IMP.

— Venus slavadobitna, lievo obrnuta, drži pobjedu u desnici, a u lievici koplje. Desno nje štit, a lievo slovo H. Naokolo M. METTIVS.

R. sr. — Riccio XXIII. 19. (1 pias). Tež. 48 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Cesar više krat bje od svoje slavadobitne vojske proglašen imperatorom; ali on nije dao u novciah zabilježiti, koliko se puta to sbilo. God. 707 senat mu dozvoli, da stavi svoj lik na novciah sa lovor-viencem, pošto je ćelav bio.

33. Glava Cesarova lovor-vienčana na desnoj; pred njom CAESAR, a za njom DICT. PERPETVO.

— Venus stojeća lievo okrenuta, pobjedom u desnici, a kopljem u lievici. Naokolo F. SEVILLIVS. MACER.

R. sr. — Riccio XXIII. 34 (1 pias). Tež 48 gr. Mod. 4.

Naslov diktatora vazdašnjega uze si Cesar god. 710, koja bje zadnja negova života, i novčari tadašnji Buca, Cossucius i Sepullius dali su ga tim naslovom kovati.

34. Gava Cesarova lovor-vienčana na desnoj, a naokolo nje IMP. CAESAR. DIVI. F III. VIR. ITFR. R. P. C.

— Hram četverostupni; na pročelju DIVO. IVL., gori zviezda, a u hramu kip Julia Cesara u togi sa svećeničkim štapom u desnici. Na desnoj strani hrama žrtvenik. Naokolo COS. ITER. ET. TER. DESIG.

Ob. sr. — Riccio XXIV. 42. Tež. 53 gr. Mod. jedva preko 4. Probušen. Kupljen s sbirkom Diericha iz Siska.

Novac kovan poslje Cesarove smrti od njegova posinka Oktaviana.

35. Glava Venere na desnoj.

— Osoba stojeća, lievo obrnuta, desnicom pokazuje, a u lievici joj koplje; poprieko CAESAR. DIVI. F.

Ob. sr. — Riccio XXV. 73. Tež. 41 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

Novac je Oktaviana, koj si uzme naslov *Divi* (Cesara) *Filius* stoprv g. 724, po smrti Antonievoj.

Junia, plemička za kraljeva, a plebejska za republike.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom X.

— Dioskuri skokom, naperenim kopljem, na desnu. Pod konji C. IVNI. C. F., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXV. 1. Tež. 54 gr. Mod. 4.

2. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom tovarska glava.

— Dioskuri uzastopce, naperenim kopljem, na desnu. Pod konji M. IVNI, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXV. 3. Tež. 54 gr. Mod. 4.

3. Isto kao 2.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 2.

Tež. 48 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. jedva preko 4.

5. Isto kao 2.

Tež. preko 57 gr. Mod. 4.

6. Isto kao 2.

Tež. 52 gr. Mod. 4.

Novčari su nepoznati. Novci su kovani polévicom šestoga stoljeća. Drugi je valjda Marka Junia Bruta, koj bje questor pokrajinski g. 595. Tovarska glava spominje L. Bruta koj protjera kralja Tarquinia.

7. Maškara Silena ili Pana ili Fauna, bradata i lovor-vienčana na desnoj, a pod njom ΔROMA, možda trokut, ili grčko Δ ili slovo A i ROMA; sve u nizu (torques).

— Pobjeda, u dvopregu, jureć na desnu; u desnici ima bič, a u lievici dugu palmu i vojke. Pod konji vojnički štap, a u podkrajku D. SILANVS. L. F.

R. sr. — Riccio XXV. 5 (1 pias.). Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

8. Glava Rome kacigasta na desnoj; slovo se nerazaznaje.

— Pobjeda u dvopregu, jureć na desnu; obojom rukom drži vojke. Pod konji D. SILANVS. L. F., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXV. 7. Tež. 50 gr. Mod. 4.

9. Isto kao 8, nego slovo A. spreda, a br. XIII zađa.

Tež. 55 gr. Mod. skoro 4.

10. Isto kao 8, nego slovo C. spreda, a br. II zađa.

Tež. 55 gr. Mod. 4.

11. Isto kao 8, nego slovo D spreda, a br. XXIX zađa.

Tež. 54 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$

12. Isto kao 8, nego slovo E. spreda, a br. VII zađa.

Tež. 49 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$. Darovao Iv. Hein činovnik u Zadru.

13. Isto kao 8, nego slovo F. spreda, a br. VII zađa.

Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4

14. Isto kao 8, nego slovo L. spreda, a br. se nezna.

Tež. preko 54 gr. Mod. skoro 4.

15. Isto kao 8, nego slovo O. spreda, a br. VII zađa.

Tež. 53 gr. Mod. $3\frac{2}{3}$.

16. Isto kao 8, nego slovo Q spreda, a br. se zađa nevidi.

Tež. 55 gr. Mod. 4.

17. Isto kao 8, nego slovo S. spreda, a br. X zađa.

Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{2}{3}$.

18. Isto kao 8, nego slovo V spreda, a br. I zađa.

Tež. 52 gr. Mod. 4.

Decimus Junius, nazvan Silanus uslied posinovljenja Manlieve obitelji, bje sin Lucia prokonsula g. 678 u Asiji, i kovao je ove novce oko g. 700.

19. Poprsje Slobode na desnoj; za njom LIBERTAS.

— Prvi konsul L. Brutus u togi iduć medju dva liktora na lievu, a pred njim glasnik. Doli BRVTVS.

Ob. sr. — Riccio XXVI 11. Tež. 52 gr. Mod. 4.

20. Isto kao 19.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Novac je M. Bruta urotnika, kovan g. 695.

21. Glava ženska koprenom pokriva na desnoj; pred njom jedva se razaznaje L. SESTI. PRO. Q.

— Tronožka među siekirom i svećeničkom kupicom, a naokolo Q. CAEPIO BRVTVS. PRO COS

RR. sr. — Riccio XXVI. 20 (4 pias.). Tež. $42\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{3}{4}$.

M. Junius Brutus pretor nazvao se *Caepio*, pošto ga posinovljo Q. Servitius Caepio njegov ujak. Senat ga imenova prokonsulom u Aziji, da ondje slobodu rimsku obezbiedi.

22. Glava Pobožnosti na desnoj; vlasi zada u uzao sabranimi i cviećem sapletenimi, ogrlajem na vratu; a za glavom PIETAS.

— Dvie ruke sdružene drže krilatu mirnicu. Doli naokolo ALBINVS. BRVTI. F.

Ob. sr. — Riccio XXVI. 25. Tež. 50 gr. Mod. 4.

Decimus Brutus, sin Decima Bruta g. 674 konsula, bje posinovljen od Postumia Albina, te zato *Albinus*. Novac je valjda kovan u Modeni, gdje je Albin zapovjedao.

Juventia, plebejska, rodom iz Tuskula.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X.

— Pobjeda u dvopregu jureć na desnu. Pod konji C. TAL. a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXVI. 2. Tež. 52 gr. Mod. jedva preko 4.

2. Isto kao 1.

Tež. $44\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

Prije su se ovi novci davali obitelji *Atilia*, pošto se monogram čitao *Atil*. Borghesi (*Dec. 5. oss. 5.*) pripisa jih obitelji *Juventia*, te novčaru *Capus Juventius Talma*, konsulu g. 591.

Licinia, plebejska, ali veoma na glasu.

1. Glava Rome kacigasta desno obrnuta; za njom X, a naokolo L. COSCO. M. F.

— Mars gol u dvopregu jureć na desnu; u desnici ima koplje a u lievici štit i vojnički štap. U podkrajku L. LIC. CN. DOM.

R. sr. — Riccio XXVII. 2. (1 pias.). Tež. $42\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

V. obitelj Cosconia. L. *Cosconius* kovao je po Eckhelu medju g. 658–662.

2. Poprsje Apola Vejova na lievoj; čelo mu rubom ovijano; desnicom baca trošiljastu sulicu.

— Minerva kacigasta, plaštom zaogrnutu, u četveropregu

jureć na desnu, drži u desnici napereno koplje, a u lievici štít i vojke. U podkrajku C. LICINIVS. L. F. MACER.

Ob. sr. — Riccio XXVII. 10. Tež. 53 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. jedva preko 5.

3. Isto kao 2.

Tež. 53 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

4. Isto kao 2.

Tež. skoro 51 gr. Mod. 5.

5. Isto kao 2.

Tež. 48 gr. Mod. 5.

6. Isto kao 2.

Tež. 55 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

Ovaj najveći srebrni obiteljni novac kovao je C. Licinius Macer oko g. 673, a bio je pretor g. 688 i mnogo moguć.

7. Glava ženska, po Cavedoniu *Corcordia*, desno obrnuta lavor-vienčana, košaricom i S. C. za glavom.

— Vojnik punolik, u vojničkom sagu (opravi), desnicom drži konja za uzdu, a lievicom koplje; na zemlji leži štít i oprsina, a naokolo P. CRASSVS. M. F.

R. sr. — Riccio XXVII. 14 (1 pias.) Tež. 45 gr. Mod. 4.

8. Isto kao 7, nego pred glavom kao polumjesec uriezan.

Tež. 49 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

P. Licinius Crassus, sin glasovitoga Marka Krasa, kovao je po Borghesiu g. 697, prije nego je kao questor prošao u Galiju.

Livineia, plebejska.

1. Glava odkrita, golobrada, na desnoj.

— Dva gola mačilca bore se, jedan, kopljem oružan, sa lavom; drugi mačem i štitom, sa tigrom. Gori bik ozledjen na strani.

RR. sr. — Riccio XXVIII 4 (2 pias.) Tež. 45 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

Cesar, u što je g. 708 odlazio u Španju proti neprijatelju, ostavi u Rim na čelu vlade nekoliko nadstojnika, medju kojimi bješe i ovaj *Lucius Livineius Regulus*. Znakovi i lice su Livinejova otea, Lucia Regula.

2. Svećenički štap i kaćica, a naokolo REGVLVS. PVL-CHER. TAVRVS.

— Po sriedi S. C., a naokolo III. VIR. A. A. A. F. F.

Ob. mali bakr. — Riccio XXVIII 13. Tež. 35 gr. Mod. 4.

Nezna se čiji je ovaj novac, no vjerojatno je sina gori pomnutog novč. triumvira.

Lucilia, prvo plemićka, zatim plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom IV (*argento publico*); sve pako u lovor-vienču.

— Pobjeda u dvopregu, jureć na desnu i mašuć bičem. U podkrajku M. LVCILI. a gori RVF.

Ob. sr. — Riccio XXVIII. 1. Tež. $41\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

2. Isto kao 1.

Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 5.

Pripisuje se ovaj denar Marku Luciliu Rufu, questoru ili samo novčaru oko g. 655; kašnje pučki tribun.

Lucretia, prije plemićka, kašnje plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom TRIO.

— Dioskuri uzastopce, letećim plaštom i naperenim kopljem na desnu. Pod konji CN. LVCR, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXVIII. 1. Tež. 49. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 52 gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

Gn. Lucr. Trio kovao je oko g. 535.

5. Glava Neptunova bradata i lovor-vienčana na desnoj; za njom tronožka, a gori br. XXXII.

— Kupido jašuć na pleskavici na desnu; rukama drži vojke. U podkrajku L. LVCRETI. TRIO.

Ob. sr. — Riccio XXVIII. 4. Tež. 57 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

6. Isto kao 5.

Tež. preko 55 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

7. Isto kao 5.

Tež. skoro 31 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$, nego obrezan i probušen.

L. Lucr. Trio živio je pri koncu republike, kao što očituje umjetnost njegova novca.

Lutatia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X.

— Dioskuri kopljem naperenim uzastopce na desnu. Pod konji QLC, a u podkrajku ROMA.

RR. sr. — Riccio XXIX. 1 (5 pias.). Tež. preko 52 gr. Mod. 5.

Sestini pročita ono QLC ovako: *Quintus Lutatius Catullus* ili *Cerco*. Borghesi suglasuje (*Dce. 5. oss. 6.*), te po Ricciu mogao bi se novac pripisati konsulu Katulu. Mommsen (*str. 501*) piše o njem: *Unbekant. An Q. Lutatius C. f. C. n. Cerco Consul 513, Censor 518 zu denken verbietet schon das Gewicht des Denars; und für Q. Lutatius Catulus den Vater des Consuls 652 ist derselbe zu alt. (V. Liv. 42. 6).*

2. Glava Rome kacigasta, (*po Borghesiu Marta. Dec. I. 4. str. 15*) dvama zvjezdama i prjanicama narešena na desnoj; pred njom CERCO, nad njom ROMA, a za njom ✱.

— Ladja sa kormilarom i vozači na desnu; na provu glava ženska kacigasta *acrostolium*. Povrh ladje Q. LVTATI Q. Sve u hrastovom viencu.

Ob. sr. — Riccio XXIX. 2. Tež. 54 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

Novac se odnosi na pobjedu C. Lut. Katula g. 513. Po Ricciu bje kovan pri koncu republike.

Maccilia, plebejska.

1. Glava gola Augustova na desnoj; naokolo jedva se razaznaje CAESAR. AVGVST. PONT. MAX. TRIBVNIC. POT.

— Po sriedi S. C., a naokolo M. MAECILIVS. TVLLVS. III. VIR. A. A. A. F. F. S ove strane povrh S natiskan je četverokut ovako [VF].

Ob. vel. bakr. — Riccio XXIX, 2. Teži 127 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 8.

Novčar je nepoznat, ali je novac kovan poslie g. 741, kad no senat podieli Augustu čast vrhovnoga svećenika.

Maenia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom ✱.

— Pobjeda na četveropregu jureć na desnu, viencem u ruci. Pod konji G. MAE. ANT., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXIX. 2. Tež. 53 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

Vaillant prvi razmrši skratnice, čitajući *Publius Maenius Antiaticus*. Ovaj praunuk konsula C. Menia, koj g. 416 pobjedi Anziate, te je kovao o polovici šestoga stoljeća.

Majania, nepoznata.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, za njom X.

— Pobjeda polugola u dvopregu jureć na desnu, bičem tjera konje, pod kojima C. MAIANI, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXIX. 1. Tež. skoro 48 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 45 gr. Mod. 4.

Ovaj triumvir novčar živio je malo prije drugoga puničkoga rata.

Mamilia, plemićka u Tuskulu, a plebejska u Rimu.

1. Poprsje Merkura na desnoj, krilatim škrljakom na glavi, za kojom slovo A.

— Ulis stojeć, desno obrnut u kratkoj odieći na štapu naslonjen; glavu mu krije okrugljasta kapa, kao ona Dioskura; srieća ga Argo, koj ga pripoznaje. Naokolo C. MAMIL. LIMETAN.

Ob. sr. piljen. — Riccio XXIX. 2. Tež. 53 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1, nego slovo C.

Tež. 35 gr. Mod. 5. Samo je srebrnom pločom uvit; ostalo je bakar.

C. *Mamilius Limetanus*, tako nazvan, jer je kao plebejski tribun izdao zakon o poljskih mejaših, po Borghesiu kovao je ove novce g. 644. Cavedoni jih pripisuje njegovomu sinu, te da su kovani medju g. 660—670.

Manlia, plemićka i prastara.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom četverokutni znak.

— Pobjeda na tropregu jureć na desnu. U podkrajku T. MANL. AF. CL. Q. VR. (V. Claudia br. 21.)

Ob. sr. — Riccio XXIX. 2. Tež. skoro 54 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

5. Isto kao 1.

Tež. 54 gr. Mod. 3 $\frac{1}{2}$.

6. Isto kao 1.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

7. Isto kao 1.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

Titus Manlius kovao je pri koncu šestoga stoljeća.

8. Glava Rome kacigasta na desnoj; naokolo L. MANLI. PRO. Q.

— Sulla u togi na slavodobitnom četveropregu polagano na lievu; nosi u desnici mirnicu a u lievici uzdu, dočim ga leteća pobjeda kruni. U podkrajku L. SVLLA. IMP.

Ob. sr. — Riccio XXIX. 3. Tež 54 gr. Mod. 3 $\frac{1}{2}$.

9. Isto kao 8.

Teži 48 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3 $\frac{1}{2}$. Darovao Ante Simončić iz Zadra.

Novac prikazuje slavje Sullovo nad Mitridatom. *Proquestor L. Manlius*, koj ga kovao g. 573 po Borghesiu jest onaj Torquatus, o kom piše Plutark u Sullovu životu (*Dec. 7. oss. 9*). Cavedoni nadje uprav na jednom novcu dodano slovo T, koje ono mnjenje podupire.

Marcia, plemićka, proizlazeća od kralja Anka Marcia; a po novcih plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom ✕ a za njom šinik.

— Pobjeda mal da ne gola na dvopregu jureć na desnu. Pod konji dva glasa, i M. MARC, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXX. 1. Tež. 54 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Teži 47 gr. Mod. 4. Probušen.

3. Isto kao 1.

Tež. 52 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 4 $\frac{1}{2}$.

M. Marcus, po Borghesiu sin M. Marcia Ralla g. 541 gradskoga questora, umre god. 561 kao vojnički tribun u ratu proti Bojom.

4. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom LIBO.

— Dioskuri, naperenim kopljem, uzastopce na desnu. Pod konji Q. MARC, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXX, 4. Tež. 44 gr. Mod. 4.

Q. *Marcus* nepoznat je; a kovao je po Borghesiu oko g. 665.

5. Glava Apola lovor-vienčana na desnoj.

— Satir *Marcia* gol, bradat; ima rep i čizmice; koraca na lievu; glava mu i desnica k nebu obrnute; na lievom ramenu

nosi mih; za ledjih mu ostaje stup, na kom kip. Pred njim L. CENSOR.

Ob. sr. — Riccio XXX. 10. Tež. 52 gr. Mod. 4.

6. Isto kao 5.

Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

7. Isto kao 5.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

8. Isto kao 5, nego spreda ima za glavom njeko voće, a zada za stupom $\bar{\Lambda}$.

R. sr. — Riccio ibid. (1 pias.). Tež. 48 gr. Mod. 4.

Zannoni (*Gal. di Fir. S. V. tav. 35. n. 4. 5.*) tvrdi, da su ovo novci otca C. Marcia Censorina, Lucieva, triumvira novčara za Augusta; a Cavedoni pripisuje jih njegovu djedu oko g. 660, jer otac mu g. 715 konsul a prije g. 686 pobjeditelj Macedonije, jedva je mogao onda biti u godinah, da bude novčarom. — Novac pod br. 7 mnogo se razlikuje od svih do sada poznatih. Po Zannoniu kip na stupu prikazuje glasovitoga augura *Accius Navius*. To bi potvrdila ona skratnica za stupom $\bar{\Lambda} = AT$.

9. Glava Nume Pompilia rubom ovienčana i bradata, sdružena sa glavom Anka Marcia golobradom, obje desno obrnute.

— Skakalac vodi dva konja, jureć na desnu; šiljasta mu kapa na glavi. Pod konji br. VII, a u podkrajku C. CENSO.

Ob. sr. — Riccio XXX. 17. Tež. $49\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$

10. Isto kao 9, nego pod konji br. II.

Tež. 47 gr. Mod. 4.

11. Isto kao 9, nego slabije sačuvan.

Tež. 44 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Ovi su novci po Ricciu C. Marcia Censorina g. 663 gradskoga pretora.

12. Glava Anka Marcia, golobrada, rubom ovienčana, na desnoj; za njom svećenički štap, a pod njom ANCVS.

— Konjanički kip desno okrenut, nad svodovi vodovoda. U svodovih AQVA. MAR. Na lievoj mu strani gori naokolo PHILIPPVS. Pod konji kao kita.

Ob. sr. — Riccio XXX, 13. Tež. 55 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

13. Isto kao 12.

Tež. 56 gr. Mod. 4.

14. Isto kao 12.

Tež. 45 gr. Mod. 4.

15. Isto kao 11, nego vodovod neuzdržavaju svodovi, nego čisto stupovi. — Riccio ono MAR na slici bilježi u podkrajku, dočim u ovo sedam naših nalazi se stalno u zadnjem svodu na desnoj.

Teži 54 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

16. Isto kao 15.

Tež. 54 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

17. Isto kao 12, nego dočim na ostalih vidi se samo pet svodova, na ovom ima jih sedam, te u zadnjem svodu stoji još slovo C.

Teži 51 gr. Mod. 4.

Nezna se pravo, jeda li su ovo novci L. Marcia Filipa konsula g. 663, ili njegeva sina konsula g. 698 i Augustova privrženika.

Maria, plebejska, iz Arpina.

1. Glava Cerere na desnoj, klasi ovienčana i naušnicami urešena; pred njom lira, a za njom CAPIT. CXXXVI.

— Težak desnicom upravlja s orajućimi volovi a lievicom s plugom. Nad volovi br. CXXXVI, a u podkrajku C. MARI. C. F. S. C.

Ob. sr. piljen. — Riccio XXXI 7. Tež. skoro 54 gr. Mod. jedva preko 4.

Njeki su držali, da je ovaj novac unuka glasovitoga Maria, naime C. Maria questora Cesarova u Galiji. Cavedoni misli, da ga kovao sam sin Maria za svoje gradjanske preture. Borghesi sa Eckhelom tvrdi, da je kovan prije odlazka Cesarova u Galiju; a tomu pomaga, što je piljen.

Memmia, plebejska.

1. Glava Saturnova bradata i lovor-vienčana na lievoj; za njom srp a pred njom A sa tri piknja s preda, dočim pod glavom stoji EX. S. C.

— Venus liepo nakićena, rubom ovienčana, u dvopregu polagano na desnu, u rukama drži vojke i dugo žezlo, a leteći Kupidu ju kruni. U podkrajku L. C. MEMIES. L. F. GAL.

Ob. sr. — Riccio XXXII 9. Tež. 55 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1, nego pred glavom u predku D i pet piknja.

Teži 58 gr. Mod. 4.

Po Ricciu nije piljen, ali u ovom vidi se jasno s jedne strane, da je piljen bio.

3. Isto kao 2.

Tež. 48 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1, nego pred glavom T i tri piknje.

Tež. $49\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

5. Isto kao 1. Pred glavom slovu nema mesta.

Tež. 53 gr. Mod. 3.

6. Isto kao 5.

Teži 54 gr. Mod. 4.

Ova dva brata Memmia *Lucius* i *Cajus*, po Borghesiu, kovali su oko polovice sedmoga stoljeća. Cicero jih spominje kao besjednike. *Memies* etručki miesto *Memmius*. *Gal.* znači, da su spadali na Galeriovo pleme.

7. Glava mlada golobrada na desnoj, hrastovitim lišćem ovienčana; pred njom X.

— Dioskuri goli stojeć; kopljem i plaštom za ledjama a zvjezdicami nad glavami; svaki drži svoga konja za vojke. U podkrajku jedva se razaznaje L. MEMMI.

Ob. sr. — Riccio XXXII. 4. Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{3}{4}$.

Po Ricciu ovaj L. *Memmius* mogao bi se držati za unuka predjašnjega novčara Lucia, te bio bi kovao pri koncu sedmoga stoljeća.

8. Glava Cerere liepo nakićena i glasi ovienčana na desnoj; naokolo C. MEMMI. C. F.

— Znamen pobjede; o njegovom stupu svezan je sužanj, koj lievim koljenom kleči. S lieve mu strane osovno C. MEMMIVS, a s desne IMPERATOR.

Ob. sr. — Riccio XXXII 7. Tež. skoro 47 gr. Mod. 4.

9. Isto kao 5.

Tež. 36 gr. Mod. 4.

10. Isto kao 9.

Tež. 38 gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

Ovaj C. *Memmius imperator* nepoznat je u rimskoj poviesti. — Br. 9 i 10 bakreni su, a samo pokriti srebrnom pločom.

Minucia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, za njom ✱.

— Stup sglobljen, svršuje kao koplje; sa strane mu po jedna osoba; ona na lievoj u togi drži u rukama kruh, a ona na desnoj pokrenom zastrta drži svećenički štap; na podnožju stupa iz svake strane po jedan klas. Na lievoj TI. MINVCI. C. F., na desnoj AVGVRINI, a gori ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXIII. 3. Tež. 53 gr. Mod. 5.

2. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. 5.

Ti. Min. Augurinus nepoznat je; ali je vjerojatno živio pri koncu sedmoga stoljeća.

3. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom RVF.

— Dioskuri naperenim kopljem uzastopce na desnu. Pod konji Q. MINV, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXIII. 6. Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 3.

Tež. 50 gr. Mod. $4\frac{1}{3}$.

5. Isto kao 3.

Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Q. *Minutius Rufus*, koj je ovaj novac kovao, bje konzulom god. 554.

6. Glava Rome kacigasta lieno obrnuta, prjanicama i zavojem (morione) urešena.

— Dva vojnika medju sobom se boreća, jedan Rimljanin, a drugi odiven na macedonski način; pod njimi treći vojnik Rimljanin, štitom i mačem oružan, nego onemožen. U podkrajku Q. THERM. M. F.

Ob. sr. — Riccio XXXIII. 7. Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

7. Isto kao 6.

Tež. 54 gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

8. Isto kao 6.

Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5

9. Isto kao 6.

Tež. $42\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Q. *Minutius Thermus*, g. 703 prokonsul u Aziji, po Borghesiu i Cavedoniu kovao je oko g. 680.

Mussidia, nepoznata.

1. Glava Julia Cesara lovor-vienčana na desnoj. Za njom vidi se druga glava povećá zagašeno; a uz kraj komadi dvaju piknja-stih kolobanića, koji nesudaraju.

— Znakovi su pomješani. Vidi se obilnica nego drugim pravcem i kormilo, dočim kruglji, krilatomu štapu i svećeničkoj kapici nema traga, a mjesto njih ima nešto drugo. I napis dru-

gako je poredjen MVSSIDIVS. LONG., te opet s druge strane. S. LONGV'.

R. sr. — Riccio XXXIII. 1. (1 pias.). Tež. 52 gr. Mod. skoro 5. No-
vac je dvaput tiskan.

2. Glava sunca punolika.

— Sbornica sa stubami; na njoj stoji razdavatelj dašćica, i gradjanin, koj nosi svoj glas. Na pročelju sbornice pisano je CLOACIN, a gori naokolo L. MVSSIDIVS. LONGVS.

R. sr. — Riccio XXXIII. 2. (1 pias.). Tež. 54 gr. Mod. 4.

L. *Mussidius Longus* kovac je po Cavedonu g. 715 ili 716.

Naevia, plebejska.

1. Glava Venere, košaricom, nizom i naušnicami ukrašena, na desnoj: za njom S. C.

— Pobjeda gola na tropregu, jureć na desnu, rukama drži vojke. Gori LXI, a u podkrajku C. NAE. BALB.

Ob. sr. piljen. — Riccio XXXIII. 1. Tež. 53 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 5.

2. Isto kao 1, nego zada gori L.

Tež: 53 gr. Mod. jedva preko 4.

3. Isto kao 1, nego LXXXX.

Tež. 48 gr. Mod. jedva preko 4.

4. Isto kao 1, nego u predku pred glavom B, a u zadku gori ništa.

Tež. 52 gr. Mod. jedva preko 4.

5. Isto kao 4.

Tež. skoro 51 gr. Mod. 4.

6. Isto kao 1, nego nevidi se ni slova ni broja, akoprem krasan istisak.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

7. Isto kao 1, nego pred glavom u predku vidi se ulomak slova C, a u zadku gori ništa.

Tež. 50 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

L. *Nevius Balbus* po Morelliu bje g. 673 questorom.

Nonia, plebejska.

1. Glava jako bradata na desnoj; za njom posudica ili kapica dioskurska, te srp i S. C., a pred njom SVFENAS.

— Žena golih pleći siedi na hrpu štitova lievo obrnuta; u desnici joj koplje, a lievicom se hvaća pojasa; pobjeda, sa pal-
mom na lievom ramenu naslonjenom, izada ju kruni. U podkrajku

SEX. NONI, a naokolo PR. L. V. P. F. (*Sextus Nonius Practor ludos votivos publicos fecit, ili primus fecit*).

Ob. sr. — Riccio XXXIV 1. Tež. 55 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1.

Teži 47 gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

S. *Nonius* prizimenom *Sufenas* bje gradskim pretorom g. 672. Po Morelliu novac je njegova sina, questora Pompea velikoga.

Opeimia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom vienac.

— Pobjeda polugola u četveropregu jureć na desnu; nosi u podvignutoj desnici vienac. Pod konji L. OPEIMI, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXIV. 1. Tež. preko 53 gr. Mod. $3\frac{3}{4}$.

Po Cavedoniu kovao je ovaj L. *Opimius*, konsul g. 633, pre-dobitelj Fregele, oko g. 610.

2. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom ✱, a za njom tronožka.

— Apolo gol na dvopregu jureć na desnu, letećim plaštem za leđjama, hoće da pusti strielu iz luka. Pod konji, nizom ukrašenimi: M. OPEIMI, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXIV. 2. Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Glava dvolika Jana, bradata i lovor-vienčana; gori I.

— Prova ladje na desnoj; gori OPEI, doli ROMA, a na desnoj strani I.

Ob. veliki bakr. As. — Riccio XXXIV 3. Tež. 336 gr. Mod. $9\frac{1}{2}$.

Po Cavedoniu M. *Opimius* bje brat i sudrug novčar pome-nutoga L. *Opimia* i L. *Postumia Albina*. Po Borghesiu ovi bi novci bili nešto skoriji, kovani ipak prije g. 680; te Vaillant pripisuje jih M. *Opimiu* konjaničkomu predstojniku u vojsci pompejanskoj pod vodjom Met. *Scipionom*.

Papia, plebejska, prizimenom Celsus.

1. Glava Junone Sospite sa kozjom kožom, desno obrnut; za njom svjetiljka sa kukovitom ručicom.

— Orolav trči na desnu; pod njim štipnice. U podkrajku L. PAPI.

Ob. sr. piljen. — Riccio XXXV. 3. Tež. 50 gr. Mod. 4.

Ovaj je novac kovan o polovici sedmoga stoljeća. L. *Papius* nepoznat je u poviestnici rimskoj.

Papiria, plebejska.

1. Glava Jana dvolika, bradata i lovor-vienčana.

— Prova ladje; nad njom TVRD, na desnoj I, a doli ROMA.

Ob. veliki bakr. As. — Riccio XXXV. 1. Tež. 264 gr. Mod. $9\frac{1}{2}$.

Morelli misli, da je ovaj novac kovan g. 512 od Q. Papiria Turda, koj tri godine kašnje bje pučkim tribunom. Po Ricciu pripadaju C. Papiriu Turdu, sinu Quinta, pučkomu tribunu g. 543, a nješto prije novčaru.

Ob. sr. — Riccio XXXV. 2. Tež. 52 gr. Mod. preko 4.

2. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom kita.

— Jupiter strieljač na četveropregu jureć na desnu, drži žezlo i vojke u lievici. Pod konji M. CARBO, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXV. 2. Tež. 52 gr. Mod. preko 4.

3. Isto kao 2.

Tež. 53 gr. Mod. 4.

4. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X.

— Jupiter kao gori. Pod konji CARB., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXV. 3. Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

5. Isto kao 4.

Tež. 51 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

M. *Papirius Carbo*, unuk C. Papiria Carbona pretora u Sardiniji g. 585, kovao je oko g. 661, i bje kašnje pučkim tribunom.

Petillia, plebejska.

1. Orao razkriljen na desnoj; u čapetih drži strielu; naokolo PETILLIVS. CAPITOLINVS.

— Hram šesterostupni, zvončići ukrašen; u stupovlju razni kipovi.

R. sr. — Riccio XXXV. 2. (1 pias.). Tež. 42 gr. Mod. 4.

Petillius Capitolinus kovao je oko g. 710, a spominje ga Orac (*lib. I. Sat. IV*).

Petronia, plebejska.

1. Glava bogigynje Feronie na desnoj; glava joj ovienčana cviećem od šipka i liepo ukrašena, a naokolo FERON. TVRPIL-LIANVS. III. VIR. neuredno poredjeno.

— Partčanin kleči lievo okrenut, predaje vojničku zastavu.
Naokolo CAESAR. AVGVSTVS. SIGN. RECE.

R. sr. — Riccio XXXVI. 6. (1 pias.). Tež. 57 grana sa peknjicom.
Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

2. Glava Baka na desnoj, viencem od vinike i od vršike ukrašena, a naokolo TVRPILLIANVS. III. VIR.

— Zada isto kao 1.

R. sr. — Riccio XXXVI. 6 (1 pias.). Tež. 51 gr. Mod. 4.

Pub. Petronius Turpillianus kovao je kao Augustov novčar g. 734 ili 735.

Pinaria, plemićka i prastara, proizlazeća od Pina Numova sina.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom X.

— Pobjeda polugola u dvopregu jureć na desnu; bičem tjera konje, pod kojima NAT., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXVI. 1. Tež. 51 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1, nego u podkrajku NATTA.

Tež. 51 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3 $\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 2.

Teži 51 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. preko 4. Darovao Petar Bučar župnik u sv. Petru kod Mrižnice, gdje je i nadjen bio.

Pinarius Natta nepoznat je; po Morelliu morao je živjeti oko g. 500, a po Ricciu pri koncu šestoga stoljeća.

Plaetoria, plebejska.

1. Poprsje mlade žene desno okrenuto, bogatimi nauškami ukrašeno; kaciga cviećem nakićena; spreda obilnica, a na ledjih luk i tul; naokolo CESTIANVS. S. C.; sve pako u nizu.

— Orazo punolik razkriljen stojeć nad strielom; naokolo M. PLAETORIVS. M. F. AED. CVR.

Ob. sr. — Riccio XXXVI. 4. Tež. skoro 52 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1, nego u predku do obilnice još kitica.

Tež. skoro 52 gr. Mod. 4.

3. Glava mlada, valjda Apola, dugimi vlasi na desnoj; za njom voće.

— Krilata mirnica i M. PLAETORI. CEST. EX. S. C.

Ob. sr. — Riccio XXXVI. 5. Tež. 50 gr. Mod. 3 $\frac{1}{2}$.

4. Glava ženska, vrbkami ukrašena na desnoj, a za njom vojnička zastava.

— Zada isto kao br. 3.

Ob. sr. — Riccio XXXVII 6. Tež. 54 gr. Mod. 4.

M. Pletorius bje vjerojatno edil kurulski g. 686, kada je kovao ove novce, a g. 688 pretor zajedno sa Ciceronom (*pro Cluent. 53*).

Plancia, plebejska.

1. Glava ženska na desnoj; kapa joj na glavi na način škrljaka (*petasa*) nekrlata; naokolo CN. PLANCIVS. AED. CVR. S. C.

— Divlja koza koraca na desnu; za njom luk i tulac. Gori je urezano Ψ .

Ob. sr. — Riccio XXXVII. 1. Tež. $47\frac{1}{2}$ gr. Mod. preko 4.

2. Isto kao 1, samo ovaj ima gori u zadku urezano Λ .

Tež. $45\frac{1}{2}$ gr. Mod. preko 4.

Gn. Plancius bje kurulskim edilom g. 700, i tada je kovao, kao što svjedoči senatorska dozvola. Vojevao je pod Q. Metellom Kretičkim, te obtužen, obrani ga prijatelj Cicero, i tako nevinim proglašen.

Plautia (*Plutia*, po nekvojih i *Plotia*), plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X.

— Dioskuri kopljem naperenim uzastopce na desnu; nad njimi L. PL. H. (*Lucius Plautius Hipsaeus*), a u podkrajku ROMA.

R. sr. — Riccio LXVII. 1. (2 pias.). Tež. preko 50 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Borghesi razriešio monogram, te ovaj novac pripisuje otcu Lucia Plautia Ipsea, koj bje pretorom g. 565.

2. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X.

— Dioskuri naperenim kopljem skokom na desnu; pod njimi C. PLVTI, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXVII. 4. Tež. 52 gr. Mod. skoro 4.

3. Isto kao 2.

Tež. 51 gr. Mod. preko 4.

4. Isto kao 2.

Tež. 49 gr. Mod. 4.

5. Isto kao 2.

Tež. 53 gr. Mod. skoro 4.

Po Pighiu *C. Plautius Hipsaeus* bio je gradskim questorom g. 594, kašnje pučkim tribunom, edilom i pretorom u onostranoj Španji.

6. Glava Cibebe, tornjasta, naušnicami, na desnoj; naokolo A. PLAVTIVS. AED. CVR. S. C.

— Bacchius, etnarka žudijski, desno okrenut, koljenom na zemlji, plaštom letećim za plećih, drži u desnici maslinovu kitu,

a lievicom pridržava kamila za uzdu. U podkrajku BACCHIVS a na desnoj nevidi se JVDAEUS.

Ob. sr. — Riccio XXXVII. 7. Tež. preko 51 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

7. Isto kao 6.

Tež. 51 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

8. Isto kao 6.

Tež. 52 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

A. *Plautius*, poslan od Pompea, nadvlada Bakia židova, vladara u Arabiji g. 692. (V. *Mai. Scrip. Vat. t. II. p. 129*). Kovan je novac g. 699.

9. Glava ženska, naime Anfitrite Neptunove supruge, liepo ukrašena na desnoj; za njom pleskavica, a pred njom naokolo P. YPSAE. S. C.

— Jupiter strieljač u četveropregu jureć na lievu. U podkrajku C. YPSAE. COS. PRIV. CEPIT.

Ob. sr. — Riccio XXXVII. 9. Tež. 47 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

M. *Scaurus* i P. *Plautius* kovali su ovaj novac kao edili kulturni po Borghesiu g. 696 uslied senatorske dozvole.

10. Maskara punolika bez grla a raztrešenom kosom, iz koje se spuščaju zmiije. Doli L. PLAVTIVS.

— Zora polugola, krilata, punolika leti i vodi po dva konja u svakoj ruci; u lievici ima jošte lisnatu kiticu. Doli PLANCVS.

Ob. sr. — Riccio XXXVII. 12. Tež. skoro 50 gr. Mod. preko 4.

11. Isto kao 10, nego slabo sačuvan.

Tež. 49 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

Ove je novce kovao L. *Plautius Plancus* g. 711. Polazio je od obitelji Munacie, te od brata L. Munacia Planka g. 712 konsula progonjen, bje ove iste godine u Salernu smaknut.

Poblicia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta sa prjanicama na desnoj; povrh glave P, a za njom ROMA.

— Erkul gol davi lava na lievoj; doli nadžak, s preda luk i tul, gori opet P, a na desnoj C. PBLICI. Q. F.

Ob. sr. piljen. — Riccio. XXXVIII. 6. Tež. 49 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Ovaj je novac Caja Publicia Quintova, pretura g. 590, a zato nješto prije novčara.

Pompeja, plebejska, ali veoma na glasu.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom peharčić sa ručicom.

— Vučica doji Romula i Rema pod ruminalskom smokvom. Na lievoj strani pastir Faustol, okruglim škrljakom na glavi, mišicom i prsi na svom štapu naslonjen, rukom namahiva na stablo. Naokolo SEX. FO. FOSTLVS, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXVIII. 6. Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

2. Isto kao 1.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Po Fabrettu ono PO značilo bi *Pomponius. Sextus Pompejus* nepoznat je, ali je morao živjeti u drugoj polovici šestoga stoljeća.

4. Glava Jana dvolika, golobrada; gori MAGN. nevidi se.

— Prova ladje; gori PIVS nevidi se, doli IMP.

Ob. As bakr. slabo sačuvan. — Riccio XXXVIII. 13. Tež. 160 gr. Mod. 8.

Ovaj As dao je kovati u Africi *Cneus Pompejus* sin Pompeja Velikoga.

5. Majak Mesinezki na provi ladje podignut; na njem Neptunov kip tronožkom u ruci, a na pročelju majka uriezano slovo R. Na krmi ladje diže se na koplju legionarski orao, a iz prove iztiče tronožka, koje kod Riccia nema. Naokolo MAG. PIVS. IMP. ITER.

— Nakaza Scilla, koja svršuje na dva velika repa uzgor uvinuta; s nje utrobe spuščaju se tri lajajuća psa; u rukama joj zada kormilo tako, kao da će s njim udariti. Naokolo PRAEF. CLAS. ET. ORAE. MARIT. EX. S. C.

R. sr. — Riccio XXXIX. 21. (2 pias.). Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. preko 4.

Ovaj je novac kovao *Sextus Pompejus*, sin Pompeja Velikoga pokle se g. 715 kod Misena sa Antoniom i Oktavianom pomirio. Nazvan je *Pius* zato, što je rado primao bjegunce, koji su se triumvirskomu nasilju uklanjali.

6. Kurulski stolac medju strielicom i lovor-kitom. Gori Q. POMPEI. Q. F. RVFVS, a doli COS.

— Kurulski stolac medju svećeničkim štapom i lovor-vien-cem. Gori SVLLA. COS, doli Q. POMPEI. RVF.

Ob. sr. — Riccio XXXIX. 24. Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 4.

7. Isto kao 6.

Tež. $55\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

Lucius Sulla i *Q. Pompejus Rufus* bila su oba suvremeno kon-
suli g. 666.

8. Glava Erkula, desno obrnuta, za kojom tri piknje.

— Prova ladje; gori POMP., na desnoj tri piknje, a u
podkrajku ROMA.

Ob. mali bakr. quadrans. — Riccio XXXVIII. 4. Tež. 54 gr. Mod. 4.

Pighio veli, da je ovaj *L. Pompejus* bio pučkim tribunom
god. 584.

Pomponia, plebejska nego prastara.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X, a naokolo
nje L. POMPONI. CN. F.

— Mars gol u četveropregu jureć na desnu; u lievici drži
štit i vojke, a desnicom podvignutom baca koplje. U podkrajku L.
LIC. CN. DOM.

Ob. sr. piljen. — Riccio XXXIX. 1. Tež. 52 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

Ovaj novac slaže se u obrazcu i zada u napisu sa novci
obitelji Aurelie, Domicie, Poblucie i Porcie. U pojedinom se spo-
minju triumviru novčari, koji su jih kovali za četrljetne cenzure
Lucia Licinia Crasa i *Gnea Domicia Aenobarda*. Po *Eckhelu* ko-
vani su medju g. 658—662.

2. Glava *Euterpina*, mlada, lovor-vienčana, krasno urešena,
na desnoj; za njom prekrížena svirala.

— *Musa Euterpe* (boginja glasbe), petrahilom, na desnoj;
stoji naslonjena lievim laktom na stup, a rukom si lice podupire;
u desnici pako drži svirala; naokolo Q. POMPONI. MVSA.

R. sr. — Riccio XXXIX, 8. (1 pias.). Tež. 54 gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1, nego naglasak u rieči *Musa* ide drugim pravcem.

Tež. 55 gr. Mod. preko 4.

4. Glava *Melpomene* kako gori; za njom žezlo.

— *Melpomene* (boginja tragedije) punim licem, u dugoj
odieći i kopreni; glava joj pokrita lavskom kožom; desnicom na
ćuli naslonjena, a lievicom diže krinku u vis. Na lievoj strani
nje osovno Q. FONTONI a na desnoj MVSA.

R. samo srebrnom pločom obavit, ostalo je bakar. — Riccio XXXIX. 9.
(1 pias.); nego se naš u mnogom razlikuje. Tež. 36 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$. Da-
rovaov V. Milić savjetnik i sudac u Budvi.

5. Glava *Uranieva*, kako gori; za njom zviezda.

— *Urania* (boginja astronomije) na lievoj; lievicom pod-
viže halje, a u desnici drži štap, kojim bilježi okruge nebeskih

tielesa nacrtanih na kruglji, koja je pred njom na tronožki. Naokolo Q. POMPONI. MVSA.

R. sr. — Riccio XXXIX. 13 (1 pias.). Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 4.

Po Borghesiu glave na ovih novcih prikazuju Apola grčkoga (Dec. 14. oss. 3.). Riccio ipak drži, da predstavljaju žensko lice, možda Mnemosine ili Monete, za kojih se veli, da su porodice Musa. Ovdje, kao što u obitelji *Furia*, dolazi naglasak u rieči Músa. Novci su kovani pri koncu sedmoga stoljeća.

Porcia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom X, a za njom P. LAECA.

— Čovjek vojnički odieven, punolik, lievo obrnut, desnicu drži nad glavom gradjanina u togi; zada mu stoji licior palicom u ruci. U podkrajku GROVOCO.

Ob. sr. — Riccio XXXIX. 1. Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

2. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. 4.

P. Porcius Laeca po nekijoh bio je g. 624 *proquaestor*. Spominje se L. Laeca (V. Liv. X. c. 9. i Cic. pro Rab. c. 4.).

4. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X.

— Pobjeda polugola na dvopregu jureé na desnu, bičem tjera konje, pod kojimi C. CATO, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXIX. 2. Tež. $47\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

5. Isto kao 4.

Tež. 51 gr. Mod. 4.

Ovi su novci po Vaillantu P. Porcia Catona, konsula g. 639.

6. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom ✱, a za njom LAECA.

— Žena polugola u četveropregu jureé na desnu; u desnici drži kapicu slobode, u lievici žezlo i vojke; a pobjeda, pred njom leteća, kruni ju. Pod konji M. FORC, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XXXIX. 4. Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. preko 4.

7. Isto kao 6.

Tež. 52 gr. Mod. 4.

8. Isto kao 6.

Tež. skoro 51 gr. Mod. 4.

9. Isto kao 6.

Tež. jedva 52 gr. Mod. 4.

Ovaj je onaj *M. Porcius Laeca*, koga je Cicero branio za Catilinske urote.

10. Glava mladjahna, možda Bakusa, na desnoj, bršljanom i vršikom ukrašena. Doli naokolo M. CATO. PRO. PR.

— Krilata žena siedi, desno obrnuta; u lievici joj palma na ramenu naslonjena, a u desnici vienac sa visećimi vrbcami. U podkrajku VICTRIX.

Ob. sr. quinar. — Riccio XL. 8. Tež. skoro 21 gr. Mod. $2\frac{1}{3}$.

11. Isto kao 10.

Tež. 28 gr. Mod. 2.

12. Isto kao 10.

Tež. $21\frac{1}{2}$ gr. Mod. 2.

13. Isto kao 10.

Tež. $22\frac{1}{2}$ gr. Mod. $2\frac{1}{2}$.

14. Isto kao 10.

Tež. $25\frac{1}{2}$ gr. Mod. $2\frac{2}{3}$.

15. Isto kao 10.

Tež. 27 gr. Mod. $2\frac{1}{4}$.

16. Isto kao 10.

Tež. 25 gr. Mod. 2.

17. Isto kao 10.

Tež. $24\frac{1}{2}$ gr. Mod. $2\frac{1}{2}$.

18. Isto kao 10.

Tež. 24 gr. Mod. 2.

19. Isto kao 10.

Tež. $20\frac{1}{2}$ gr. Mod. 2.

20. Isto kao 10

Tež. $20\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 3.

21. Isto kao 10.

Tež. skoro 22 gr. Mod. $2\frac{1}{2}$.

22. Isto kao 10.

Tež. $23\frac{1}{2}$ gr. Mod. $2\frac{1}{2}$.

23. Isto kao 1.

Tež. skoro 19 gr. Mod. 3.

24. Isto kao 10.

Tež. $26\frac{1}{2}$ gr. Mod. 2. Pred nogama žene u zadku stoji uriezano V.

Ovi su novci glasovitoga M. Catona Uticenskoga, koj jih kovao oko g. 680 kao triumvir novčar.

Postumia, plemićka i glasovita.

1. Glava Diane na desnoj, za njom luk i tul, a gori volova glava.

— Osoba u togi nad briegom lievo obrnuta; pred njom po sriedi žrtvenik, na kom oganj gori; drži desnicu povrh glave vola stojećega do žrtvenika; naokolo A. POST. A. F. S. N. ALBIN.

Ob. sr. piljen. — Riccio XL. 1. Tež. skoro 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1.

Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 5.

3. Isto kao 4.

Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 1.

Tež. 43 gr. Mod. skoro 5.

5. Isto kao 1.

Tež. 49 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$. Probušen.

6. Isto kao 1.

Tež. 51 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

7. Glava ženska koprenom pokriva, raztrešenom kosom, na desnoj; za glavom HISPAN.

— Čovjek u togi lievo obrnut; pred njim legionarski orač, nad kojim drži podvignutu desnicu, a za njim konsularske palice. Na lievoj A, u podkrajku POST. A. F, na desnoj S. N, (*Spurii Nepos*), a po sriedi osovno ALBIN.

Ob. sr. piljen. — Riccio XL. 2. Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

8. Isto kao 7.

Teži $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

9. Isto kao 7.

Tež. 54 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

10. Isto kao 7.

Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

11. Isto kao 7.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. jedva preko 4.

12. Isto kao 7, nego pred glavom urezano ovako =S.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Aulus Postumius, sin konsula istoga imena od g. 654, kovao je u ovo vrieme, ali u državi.

13. Glava Apola na desnoj; za njom lira.

— Isto kao 1, samo naokolo N. POST. A. F. S. N. ALBIN. i dvie široke vrpce kosimice preko prsijuh.

Sr. — Ovakova nema Riccio. Nije piljen. V. Tab. II. br. 3. Tež. 42 gr. Mod. $4\frac{1}{4}$.

N. Postumius nepoznat.

14. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom svećenička kapica, pod kojom mač osovno, a izpod nje znak nalik slovu X (ovako nema Riccio); pred njom ✱.

— Mars kacigast i vojnički odieven u četveropregu jureć na desnu; u desnici nosi znameo pobjede na ramenu naslonjen, a koplje, štit i vojke u lievici. Pod konji L. POST. ALB., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XL 3. Tež. 52 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

A. *Postumius Albinus* kovao je oko g. 663, a umro je kao pretor u marsiskom ratu.

15. Glava Diane, kosom u snop skupljenom, naušnicami i nizom ukrašena, na desnoj; za njom tul i luk; doli ROMA.

— Tri konjanika, štitom i naperenim kopljem oružana, jureć na lievu; pred njimi mačem i štitom oružan vojnik bježi; a po tlu svakojako oružje pobacano. U podkrajku A. ALBINVS. S. F.

Ob. sr. — Riccio XL 4. Tež. 50 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

Njeki daju ovaj novac A. Postumiu Albinu, sinu Spuria, triumviru oko g. 673; a po Eckhelu i Cavedoniu bio bi konsula istoga imena g. 655, a triumvira oko g. 630.

16. Poprsje Diane na desnoj; za njim tul i luk.

— Pas trči desno; pod njim lovačko koplje. U podkrajku C. POSTVMI, a još doli TA.

Ob. sr. — Riccio XL. 7. Tež. 51 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

17. Isto kao 16.

Tež. 52 gr. Mod. 4.

18. Isto kao 16.

Tež. 46 gr. Mod. 4.

Prije se davao ovaj novac C. Postumiu, unuku A. Post. Albina konsula g. 654; nego Cavedoni misli, da je onoga A Postumia aruspika, koj je Sulli sreću proricao.

19. Glava boginje pobožnosti desno okrenuta, cviećem i ogrljajem ukrašena; za njom PIETAS.

— Dvie ruke sdružene drže krilatu mirnicu. Doli naokolo ALBINVS. BRVTI. F.

Ob. sr. — Riccio XL 10. Tež. 32 gr. Mod. 4. Okrnjen.

Decimus Brutus, sin Decima Bruta konsula g. 674, bje posinovljen od Portumia Albina, čega radi pozva se Albinus. Ako-

prem ga Cesar bješe za svoga baštinika imenovao, stupi kao urotnik proti njemu, i medju one, koji su ga smaknuli.

Procilia, plebejska.

1. Glava Jupitera krilata i lovor-vienčana na desnoj, za njom S. C.

— Juno Sospes iduć na desnu; u podvignutoj desnici drži napereno koplje, a u lievici štit; pred njom zmiija. Na lievoj strani osovno L. PROCILI. F.

Ob. sr. — Riccio XL 1. Tež. 50 gr. Mod. jedva preko 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 47 gr. Mod. 4.

3. Glava Junove Sospes, kozjom kožom zaogrnutu na desnoj; za njom S. C.

— Juno Sospes u dvopregu jureć na desnu; pod konji zmiija, a u podkrajku L. PROCILI. F.

Ob. sr. piljen. — Riccio XL 2. Tež. skoro 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 3.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

5. Isto kao 3.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

6. Isto kao 3.

Tež. 52 gr. Mod. skoro 5.

7. Isto kao 3.

Tež. skoro 55 gr. Mod. skoro 5.

8. Isto kao 3.

Tež. 47 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$. Kupljen u F. P. Ritza, trgovca iz ogulinske pukovnije, gdje je i nadjen bio.

L. *Procilius*, porodicom iz Lanuvia, živio je za Cicerona. Pismena S. C. kažu, da je još njeku drugu čast, od triumvira novčara odličniju, obnašao. Po Morelliu ono F. značilo bi *Flamen* (V. *Cic. pro Mil. c. 10*).

Quinctia, prije plemićka, kašnje plebejska.

1. Poprsje Erkulovo, bradato, rubom ovienčano, na lievoj; pleća mu lavskom kožom zaogrnutu, a čula poprieko naslonjena.

— Skakalac, vodi dva konja na lievu; pod konji miš lievo obrnut, komu na lievoj strani TI, a na desnoj Q. U podkrajku urezano D. S. S. (*De Senatu Sententia*), a gori za ledjama skakalca slovo A.

Ob. sr. — Riccio XL 3. Tež. 52 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1, nego u zadku slovo E.

Tež. $49\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1, nego slovo Z, valjda N preokrenuto.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

18. Isto kao 1, nego V, i uz njega mišić, lievo okrenut, urezan.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Tiberius Quinctius nepoznat je u poviesti rimskoj. Slavi igre za Flamininova slavodobića po njekojih, a po Cavedonu, njegovo odlično ponašanje s vojskom u Tarantu (*Livius XXXV. 28*).

5. Po sriedi S. C., a naokolo T. QVINCTIVS. CRISPIN. SVLP. III. VIR. A. A. A. F. F.

— Gori OB, u lovor-viencu CIVIS, doli SERVATOS; a desno i lievo po jedna lovorna kita.

Ob. veliki bakr.. — Riccio XL 4. Tež. 183 gr. Mod. $9\frac{1}{2}$.

Po njekojih ovaj *Titus Quinctius Crispinus Sulpicianus* bje novčar za Augusta, konsul g. 745 sa Drusom, kažnjen od Augusta radi preljuba s njegovom ćerom Juliom.

Renia, nepoznata.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom X.

— Boginja petrahilom odievena u dvopregu dvaju jaraca jureć na desnu; drži bić u desnici, a u lievici dugo žezlo i vojke. Pod jarci C. RENI, a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XLI. 1. Tež. 52 gr. Mod. 4

2. Isto kao 1.

Tež. $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3.

3. Isto kao 1.

Tež. 42 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 1.

Tež. $45\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 3. Probušen.

5. Isto kao 1.

Tež. 52 gr. Mod. $3\frac{1}{4}$.

6. Isto kao 1.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

Po Borghesiu, koj sledi Vaillant, ova je obitelj dobila svoje ime od koza: *quae vox a graecis fluxisse videtur, nam appellant oves, imo et capras: φηνάς; ἀπὸ τῶν φηνῶν*; a ona boginja bila bi Juno *Epfage*, kožo-ždera lica, veoma štovana u Sparti.

Roscia, plebejska, rodom iz Lanuvia.

1. *Juno Sospes* na desnoj; za njom dva morska konja, a doli pod glavom L. ROSCI.

— Djevojka stojeć, desno obrnuta, u pregači nosi jelo za zmiju, koja joj s preda, na rep podignuta. Na lievoj strani bus od korala, a u podkrajku FABATI.

Ob. sr. piljen. — Riccio XLI 1. Tež. 51 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1, nego spređa kačica sa ručicom okruglom, a zada goruća svieća.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1, nego spređa lira, a zada posudica.

Tež. 42 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. jedva preko 3.

4. Isto kao 1, nego znakovi su nerazumivi. U predku urezano ✕ a u zadku) .

Tež. 47 gr. Mod. 4.

Ovaj je novac kovao L. *Roscius Fabatus*, poslanik Pompejov na Cesara (*Dion. XLI. 5. Cic. ad Att. 8. 12.*), pretor g. 705. (*Cic. l. c. Caes. Bell. Civ. 8. 10.*), oko g. 686.

Rubria, plebejska.

1. Glava Jupitera bradata, lovor-vienčana, na desnoj; na lievom ramenu žezlo, a za njim DOSEN.

— Četveropreg vozi polagano na desnu posvećenu raku, u kojoj striela, a povrhnje leteća pobjeda sa viencem u desnici. U podkrajku L. RVBRI.

Ob. sr. — Riccio XLI 1. Tež. 54 gr. Mod. 4 $\frac{1}{4}$.

2. Isto kao 1.

Tež. 48 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3 $\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1.

Tež. 50 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1.

Tež. 50 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3 $\frac{2}{3}$.

5. Isto kao 1.

Tež. skoro 52 gr. Mod. 4.

6. Isto kao 1.

Tež. 49 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 3 $\frac{2}{3}$.

7. Glava Junone koprenom zaogrnuti i liepo ukrašena naušnicami, nizom itd. na desnoj; za njom žezlo, a za ovim DOS.

— Isto kao 1, nego u raki razkriljena ptica (možda paun).

Ob. sr. — Riccio XLI 2. Tež. 53 gr. Mod. skoro 4.

8. Isto kao 7.

Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{2}{3}$.

9. Poprsje Palade kacigaste na desnoj, a za njim DOS.

— Isto kao 1, nego u raki možda soвица, a povrh rake pobjeda u dvopregu jureć na desnu.

Ob. sr. — Riccio XLI. 3. Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{2}{3}$.

10. Glava Neptuna lovor vienčana na desnoj; na desnom ramenu tronožka, a za njom DOSSEN.

— Pobjeda mal da ne gola desno okrenuta; u lievici nosi dugu palmu na ramenu naslonjenu; pred njom žrtvenik, na kom polujaje, u kom je uvijana zmija. Na lievoj strani naokolo L. RVBRI.

Ob. sr. quinar. — Riccio XLI. 4. Tež. 20 gr. Mod. $2\frac{2}{3}$.

Ovi su novci senatora Lucia Rubria, koj je g. 705 sliedio Pompea, a pak se Cesaru predao (*Bell. Civ. L. 23*). Kovao jih medju g. 680—686.

Rutilia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj, a za njom FLAC.

— Pobjeda mal da ne gola u dvopregu jureć na desnu; u podvignutoj desnici nosi vienac, a lievicom pridržava haljinu i vojke. U podkrajku L. RVTILI.

Ob. sr. — Riccio XLI. 1. Tež. 47 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1.

Tež. skoro 38 gr. Mod. 4. Kupljen u F. P. Ritza iz ogulinske pukovnije, gdje je i nadjen bio.

Kovan je ovaj novac po Cavedoniu poslje g. 672, možda po L. Rutiliu, koga Cicero (*pro Cluent. 65*) spominje kao sudca g. 685.

Salvia, plebejska.

1. Glava Augustova desno obrnuta. Naokolo CAESAR. AV-GVST. PONT. MAX.

— Po sriedi S. C., a naokolo M. SALVIVS. OHTO. III. VIR. A. A. A. F. F.

Ob. sred. bakr. — Riccio XLI 4. Tež. 135 gr. Mod. skoro 8. Kupljen sa sbirkom Diericha iz Siska.

M. Salvius Otho, pradjed cara Otona Neronova nasljednika, kovao je za Augusta poslje Lepidove smrti i Augustovih pobjeda u Španji.

Satriena, nepoznata.

1. Glava Marta kacigasta, golobrada, na desnoj; za njom XXXVII.

— Vučica koraca na lievu; povrh nje ROMA, a u podkrajku P. SATRIENVS.

Ob. sr. — Riccio XLII. 1. Tež. skoro 47 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1, nego br. LXXXXVIII.

Tež. 44 gr. Mod. 4.

O novčaru sve je do sada neizviestno.

Saufeja, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X.

— Pobjeda polugola u dvopregu jureć na desnu; bičem tjera konje, pod kojima L. SAVF. a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XLII 1. Tež. 52 gr. Mod. 4.

2. Isto kao 1.

Tež. 47 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

Njeki su mislili, da je *Lucius Saufejus* kovao oko g. 695, i onaj isti, koj je bio prijatelj Ciceruna i Atika. Na temelju bakrenih Lucievih novaca dokazuje Riccio, da je ovaj novac Lucieva djeda, u poviesti nepoznata.

Scribonia, plebejska.

1. Glava ženska, kosom zada sakupljenom; na čelu joj široka vrbca; naokolo BON. EVENT. LIBO.

— Žrtvenik; na oba ugla mu po jedna lira, po sriedi padaju dvie lovor-kite, a doli čekić. Povrh žrtvenika PVTEAL, a pod njim SCRIBON.

Ob. sr. — Riccio. XLII 5. Tež. 49 gr. Mod. skoro 5.

2. Isto kao 1.

Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 5.

3. Isto kao 1.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 1.

Tež. $38\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

5. Isto kao 1.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

6. Isto kao 1.

Tež. skoro 54 gr. Mod. skoro 5.

Scribonius Libo kovao je oko g. 700.

Sempronia, dielom plemička, a dielom plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom TITIO, a pred njom X.

— Dioskuri kopljem naperenim uzastopce na desnu; pod konji L. SEMP., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XLII. 1. Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 5.

2. Isto kao 1.

Tež. skoro 53 gr. Mod. $4\frac{3}{4}$.

L. *Sempronus Pitio*, po Vaillantuu, kovao je oko g. 537, a valjda je po Ricciu sin L. Semp. Atratina, o kom se zna, da je bio edil g. 586.

3. Glava Julia Cesara lovor-vienčana na desnoj; za njom S, malo gori uz okrug kao trolistni cviet, a pred njom C.

— Zastava vojnička na lievoj, orao legjonarski po sriedi nje, a na desnoj plug i motka; naokolo pako TI. SEMPRONIVS. GRACCVS.

RR. sr. — Riccio XLII. 7 (3 pias.). Tež. 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Tib. Sempr. Graccus kovao je ovaj novac za Cesara oko godine 709 kao *quadrumvir* novčar.

Sentia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom ARG. FVB.

— Jupiter u četveropregu jureć na desnu; nosi u desnici žezlo a u lievici strielu i vojke; povrh konjih N, a u podkrajku L. SENTI. C. F.

Ob. sr. — Riccio XLII. 1. Tež. 54 gr. Mod. 5.

2. Glava Rome kacigasta na lievoj.

— Jupiter u četveropregu jureć na desnu desnicom u vis, kao da baca strielu a u lievici vojke pridržava. Nad konji $\cdot \cup$, a u podkrajku L. SATVRN.

Sr. — Riccio ga neopisuje. Tež. 54 gr. Mod. 4.

3. Isto kao 2, nego u zadku nad konji .,.

Sr. — Tež. $47\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$. Darovao Petar Bučar, župnik Sv. Petra kod Mrižnice, gdje je i nadjen bio.

Borghesi pripisuje ovaj novac pretoru u Macedoniji g. 567. Zadnja iztraženja odtisnuše kovanje ovih novaca do poslje Sullova povratka u Italiju. Oko g. 668 *Marius Gaditanus* izda kao pretor zakon o pravoj mieri u novciah (*Cic. de offic.* 3. 20. *Plin.* 33. 46.). S toga valjda napis *Argentum Publicum*.

Sepullia, plebejska nepoznata.

1. Glava Julia Cesara lovor-vienčana na desnoj; naokolo CAESAR. DICT. PERPETVO.

— Venus sa petrahilom stojeć, na lievoj; prsa su joj mal da ne gola; u desnici pridržava pobjedu, a u lievici koplje, koje doli pri koncu nosi šest šiljasti uzao. Riccio u opisu ovoga novca veli protivno, da se od drugih sličnih u tom samo razlikuje, što *ai piedi dell' asta vi è uno scudo*; te mu i slika opisu odgovara. Naokolo P. SEPVLLIVS. MACER.

Ob. sr. — Riccio XLIII. 3. Tež. 52 gr. Mod. 4.

2. Glava Julia Cesara lovor-vienčana. koprenom zaogrnuta, na desnoj; naokolo CAESAR. DICT. PERPETVO.

— Sve kako pod br. 1. nego miesto šest šiljasta uzla doli pri koncu na koplju ima štit.

R. sr. — Riccio XLIII. 3 (1 pias.). Tež. skoro 56 gr. Mod. 4 1/2.

P. *Sepullius Macer* bje quadrumvir novčar Julia Cesara i to po Cavedoniu g. 710.

Sergia, plemićka.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; na njom * i ROMA, a pred njom EX. S. C.

— Konjanik vojnički odjeven uzagrebce na lievu; u desnici nosi голу sablju i čovječju glavu odsiečenu, a u lievici štit. Pod konji M. SERGI, a u podkrajku SILVS, u polju pako slovo Q (*quaestor*).

Ob. sr. — Riccio XLIII 1. Tež. 51 1/2 gr. Mod. jedva preko 4.

2. Isto kao 1.

Tež. skoro 51 gr. Mod. 4. Probušen.

3. Isto kao 1.

Tež. 52 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1.

Tež. 41 gr. Mod. skoro 4.

5. Isto kao 1.

Tež. 49 gr. Mod. jedva preko 4.

6. Isto kao 1.

Tež. 50 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

7. Isto kao 1.

Tež. 52 gr. Mod. 4.

Marcus Sergius Silo bje gradjanskim questorom oko g. 647.

Servilia, plemićka, kašnje djelomice plebejska, iz Albana.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom kruna i ✱, a pod njom ROMA.

— Dioskuri, obratno jašuć uzastopce, izmienice se oprostavaju. U podkrajku C. SERVEILI. M. F.

Ob. sr. — Riccio XLIII. 4. Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

C. *Servilius* nepoznat je, a po Ricciu kovao je u zadnje doba republikansko.

2. Poprsje Palade kacigasto s okriljem, na lievoj; za njim RVLLI.

— Pobjeda u dvopregu jureć na desnu; u desnici drži vojke, a u lievici palmu; pod konji upropnice stojećimi slovo Γ, a u podkrajku Γ. SERVILI. M. F.

Ob. sr. — Riccio XLIII. 7. Tež. 55 gr. Mod. 4.

3. Isto kao 2.

Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 2.

Tež. 52 gr. Mod. 5.

Čini se po Ricciu, da su ovi novci pradjeda Publia Servilia Rulla (poznata sbog poljskoga zakona, koj je kao pučki tribun izdao). P valjda znači *publico argento* (V. *Lucilia*).

5. Glava ženska (Flore boginje), kosom cviećem ukrašenom, nauhicama i nizom na vratu; za njom pastirski štap, a pred njom FLORAL. PRIMVS.

— Dva vojnika oružana u kratkoj odieći, stojeć jedan prama drugomu, prikazuju na izmienicu svoje gole sablje u znak saveza. Doli C. SERVEIL. C. F. U našem izkažuju se mačevi kao dvostruki.

Ob. sr. — Riccio XLIII. 8. Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4. Novac dugačak.

Po Eckhelu i Morelliu bje kovan g. 711 od questora Bruttieva i Casieva u Asiji Caja Servilija.

6. Glava otkrita, bradata, Servilia Ahale, na desnoj, a za njom AHALA.

— Glava odkrita, bradata, Lucia Bruta, na desnoj, a za njom BRVTVS.

Ob. sr. — Riccio XLIV. 10. Tež. 54 gr. Mod. 4.

Po Cavedoniu novac je urotnika Bruta, kovan u Rimu god. 695, kada je Bruto po godinah mogao postati triumvirom novčarom.

Silia, plebejska.

1. Poprsje Rome kacigaste, prjanicama urešeno, na lievoj; drži u desnici koplje na ramenu naslonjeno, a u lievici štit, na kom se prikazuje konjanik u propanj; gori nad glavom rogati mjesec; pred glavom ✕, a za njom ROMA.

— Kolje u sbornoj dvorani (*comitia*), odakle jedan građanin baca svoju tablicu u žar, a drugi se približuje, da i on od razdavatelja tablica dobije jednu, te da ju ondje baci. Gori P. NERVA. Na gornjem podu opet njeki znamen.

Ob. sr. — Riccio XLIV. 1. Tež. 52½ gr. Mod. 4.

P. *Silius Nerva* bio je *propretor* u Bitiniji g. 703, a kovao je u Sullansko doba.

Spurilia, nepoznata.

1. Glava Erkula, lavljom kožom pokrita, za njom tri piknje.

— Prova ladje na desnoj; gori A. SPVRI, a doli ROMA. *Quadrans* bakreni; Riccio nema ga. Tež. 43 gr. Mod. 3½.

Ovaj je novčar nepoznat. Po Borghesiu kovao je g. 570 skupa sa Furijom Purpureom i Decimiom Flavom.

Sulpicia, plemička, prastara.

1. Glava ženska, koprenom zaogrnuta, valjda boginje Veste, na desnoj, za njom S. C.

— Nož, svećenička kupica i siekira. U podkrajku F. GALB, a gori AE. CVR.

R. sr. — Riccio XLIV. 4 (1 *pias.*). Tež. 53 gr. Mod. 4.

P. *Sulpicius Galba*, edil kurulski možda g. 677, kovao je do zvolom senata, a kao *Pontifex* stavi na novce svećenske znakove.

Terentia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom X i pobjeda, koja Romu kruni.

— Dioskuri naperenim kopljem uzastopce na desnu; pod konji C. TER. LVC., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XLV. 4. Tež. 47 gr. Mod. skoro 5.

Čini se, da je C. *Terentius Lucanus* kovao za života svoga oca C. Ter. Varona pobijedjena kod Canne.

Thoria, plebejska.

1. Glava Junone Sospite, kozjom kožom zaogrnutu, na desnoj; za njom I. S. M. R. (*Juno Sospita Magna Regina*).

— Bjesan bik trči na desnu, pod kojim L. THORIVS, a u podkrajku BALBVS. Gori u polju slovo D.

Ob. sr. — Riccio XLV. 1. Tež. 53. Mod. $4\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1, nego pred glavom urezan četverokut, a zada slovo R.

Tež. 47 gr. Mod. 5.

3. Isto kao 1, nego u zadku gori S.

Tež. preko 53 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Lucius Thorius Balbus, Spuriev sin, bje pučki tribun g. 647, a oko g. 673 Sullin *quaestor* u istoku. Cicero ga spominje.

Titia, plebejska.

1. Glava starca dugom i šiljastom bradom, opasana krilatim vrbcom, na desnoj.

— Temelj, na kom je s preda napisano Q. TITI, a nad njim pegaz (konj krilaš) na desnoj.

Ob. sr. — Riccio XLVI. 1. Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1.

Tež. $52\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1.

Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

5. Glava Bakantice, bršljanom i vršikom ovienčana, desno obrnuta.

— Isto kao 1.

Ob. sr. — Riccio XLVI 4. Tež. 53 gr. Mod. 4.

6. Isto kao 5.

Tež. 53 gr. Mod. 4.

7. Isto kao 5.

Tež. 53 gr. Mod. 3.

8. Isto kao 5.

Tež. $49\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

9. Isto kao 5.

Tež. 45 gr. Mod. 4.

10. Isto kao 5.

Tež 51 gr. Mod. jedva preko 4.

11. Isto kao 5.

Tež. 54 gr. Mod. skoro 4.

12. Isto kao 5.

Tež. 52 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

13. Poprsje pobjede krilate desno okrenuto; kosa zada sakupljena u snop.

— Pegaz leti na desnu, a pod njim .Q. TITI.

Ob. sr. quinar. — Riccio XLVI. 5. Tež. 21 gr. Mod. $2\frac{1}{2}$.

Q. *Titius*, namjestnik Cesarov g. 706, kovao je oko g. 680, možda kao sudrug C. Vibia Panse, jer su jim novci mnogo slični.

Tituria, prastara, ali se nezna, jeda li plemićka ili plebejska.

1. Glava odkrita Tatia kralja sabinskoga, bradata, na desnoj; pred njom TA, a za njom SABIN.

— Dva Rimljanina, vojnički odivena, nose po jednu Sabijnjanku, jureć na lievu. U podkrajku L. TITVRI.

Ob. sr. — Riccio XLVI. 1. Tež. $54\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1.

Tež. 53 gr. Mod. 4.

4. Isto kao 1, nego mjesto monograma TA nalazi se palma.

Tež. 52 gr. Mod. 4.

5. Isto kao 4.

Tež. 51 gr. Mod. jedva preko 3.

6. Isto kao 4.

Tež. 55 gr. Mod. 4.

7. Isto kao 1, ali nema ni monograma ni palme. Ovakova nema Riccio.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

8. Isto kao 7.

Tež. 47 gr. Mod. preko 4.

9. Glava odkrita Tatia kralja sabinskoga, bradata, na desnoj; pred njom palma i A. IV., a za njom SABIN.

— Djevojka Tarpejska raztrešenom kosom, rukama u vis, stoji medju dva vojnika Sabinjanina, štitovi naoružana, kao da će jih na nju baciti. Gori rogati mjesec, u kom zvjezdica, a u podkrajku L. TITVRI.

Ob. sr. — Riccio XLVI. 5. Tež. 51 gr. Mod. skoro 4.

10. Isto kao 9.

Tež. skoro 53 gr. Mod. 4.

11. Isto kao 9, nego nema u predku M. FV.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

12. Isto kao 11.

Teži $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

13. Glava odkrita Tatia kralja sabiniskoga, bradata, na desnoj; za njim SABIN.

— Pobjeda polugola u dvopregu jureć na desnu; u podvignutoj desnici drži vienac; pod konji L. TILVRI, a u podkrajku gornji komad koplja.

Ob. sr. — Riccio XLVI. Tež. $46\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4. Probušen.

14. Isto kao 13, nego u podkrajku MIII.

Tež. 50 gr. Mod. skoro 4.

15. Isto kao 13, nego u podkrajku ptica.

Tež. 36 gr. Mod. 4. Veoma oglodan.

16. Isto 13, nego u podkrajku X.

Tež. 54 gr. Mod. 4.

17. Isto kao 13, nego u podkrajku kao tronožka.

Tež. $44\frac{1}{2}$ gr. Mod. jedva preko 4.

Cavedoni pripisuje novce sa dvopregom bratu Q. Tituria Sabina, namjestnika Cesarova u Galiji, a ostale otcu ovoga L. Tituria Sabina. Kovani su medju g. 665—680.

Tullia, plebejska.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom ROMA.

— Pobjeda s petrahilom na četveropregu jureć na desnu; drži u lievici dugu palmu i vojke, a desnicom o boku. Gori vienac, pod konji X, a u podkrajku M. TVLLI.

Ob. sr. — Riccio XLVII. 1. Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

2. Isto kao 1.

Tež. skoro 50 gr. Mod 5.

3. Isto kao 1.

Tež. preko 51 gr. Mod. $4\frac{2}{3}$.

4. Isto kao 1.

Tež. skoro 51 gr. Mod. 5.

Ove su novce negda pripisivali slavnomu Arpinjaninu; ali pravo spadaju na Marka Tulia Decula, koj je kao novčar kovao oko g. 650, a bio konzulom g. 673.

5. Poprsje Ciceronovo, a naokolo M. TVLLIVS. CICERO. CONSVL. I. PP.

— Ceres gola siedi na desnoj; u desnici joj obilnica, a u lievici klas trostruki; spreda na stolici snop klasova. Naokolo CERES. LIBERTAS. S. P. Q. R.

Tež. 85 gr. Mod. 5

Valeria, dielomice plemićka a dielomice plebejska.

2. Glava Rome kacigasta na desnoj; za njom XVI.

— Pobjeda u dvopregu jureć na desnu. Pod konji C. VAL. C. F. gori FLAC., a u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XLVII. 2. Tež. 55 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1, nego mjesto XVI ima X.

Tež. 53 gr. Mod. 4 $\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 2.

Tež. preko 51 gr. Mod. 4. Urezan.

4. Isto kao 2.

Tež. 53 grana. Mod. preko 4.

Ovo su novci C. Valeria Flacca, koj je kovao oko g. 534, kad je poslje bitke kod Trasimena srebro oskupilo, te zato na nekih X a na drugih XVI.

5. Poprsje pobjede krilate, sve liepo nakićeno, na desnoj; za njim slovo P.

— Legionarski orao medju dvie zastave vrbcami urešene i tablicami, na jednoj od kojih slovo N. a na drugoj P. Po sriedi doli EX. S. C., na lievoj osovno C. VAL. FLAC., a na desnoj strani IMPERATOR.

Ob. sr. — Riccio XLVII. 3. Tež. 53 $\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

Dva su na glasu čovjeka, koja su do konca sedmoga stoleća veliko ime stekli, a isto se nazivali *C. Valerius Flaccus*. Prvi bje konsul g. 660, a poslje prodje u Španju i nadvlada Celtibere, te s toga valjda prozvan *imperator*. Drugi bio je pretorom ili prokonzulom u Galiji, te ga sam Cicero zove *imperator*. Nezna se, koj je od ovih ove novce van Italije kovao. Obćenito se ipak ovomu drugomu pripisuju.

6. Poprsje pobjede krilate, kosom zada u snop sakupljenom, liepo nauhvicama i nizom ukrašeno, na desnoj; spređa ✱.

— Mars kacigast koraca na lievu; u desnici mu žezlo, a u lievici znamen pobjede na ramenu naslonjen; s boka klas, a pred nogami svećenička kapica. Na lievoj strani osovno u dva stupca L. VALERI. FLACCI.

Ob. sr. — Riccio XLVII. 4. Tež. 55 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

Cavedoni pripisuje ove novce otcu L. Valeria Flacca pretura g. 691, naime L. Valeriu Flaccu namještenomu konsulu g. 668.

7. Glada mlada, rubom ovienčana, na desnoj; gori zvjezdica, za glavom čekić, i ACISCVLVS osovno.

— Europa jaše bika na desnu; u rukuh nosi pokreninu, povetarcem naduvenu; u podkrajku C. VALERIVS.

R. sr. — Riccio XLVII. 7. (1 pias.). Tež. 47 gr. Mod. 4, nego dugačak.

Borghesi misli, da je *L. Valer. Acisculus* kovao poslje Cesa-rove smrti oko g. 718; ali zadnja pronadjenja ovakovih novaca dokazala su, da su kovani oko g. 711.

8. Po sriedi S. C., a naokolo L. VALERIVS. CATVLLVS.

— Novčarno nakovalo, a naokolo III. VIR. A. A. F. F.

Ob. mali bakr. — Riccio XLVII. 13. Tež. 39 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

Ovaj *L. Valerius Catullus*, rođjak sl. pjesnika Katula, koj je kovao za Augusta, nije poznat u rimskoj poviesti.

Vargunteia, nepoznata.

1. Glava Rome kacigasta na desnoj; pred njom ✱, a za njom M. VARG.

— Jupiter u četveropregu polagana na desnu; drži palmu u desnici, a strielu i vojke u lievici; u podkrajku ROMA.

Ob. sr. — Riccio XLVII. 1. Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. 5.

2. Isto kao 1.

Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

3. Isto kao 1.

Tež. 41 gr. Mod. 4.

Borghesi opazi veliku sličnost medju ovimi novci i onimi G. Domicia i Q. C. Metella, te misli, da su ova tri zajedno i to oko g. 600 kovali.

Vettia, prastara.

1. Poprsje Jupiterova, lovor-vienčano, na desnoj; za njim M.

— Viktorija kruni znamen pobjede na desnoj, za kojim isto slovo M, po sriedi osnovno F. SABIN, a u podkrajku Q.

Ob. sr. quinar. — Riccio XLVIII. 2. Tež. 22 gr. Mod. $2\frac{2}{3}$.

Borghesi (*Dec. 11. oss. 7*) ote ovaj novac obitili *Tituria*, te ga ovoj propisa, veleć, da je P. Vecia Sabina, questora svoga svaka Verre, i da ga je on kovao kao novčar oko g 667 (*Dec. 17. oss. 4*).

Vibia, plebejska.

1. Glava Apola lovor-vienčana na desnoj; pred njom slovo A, a za njom PANSA.

— Roma ili Minerva kacigasta u četveropregu jureć na desnu; u desnici drži znamen pobjede na ramenu naslonjen, a u lievici koplje i vojke. U podkrajku C. VIBIVS. C. F.

Ob. sr. — Riccio XLVIII. 9. Tež. 48 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

2. Isto kao 1, nego slovo I.

Teži $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

3. Isto kao 1, nego spreda orlič.

Teži 54 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

4. Isto kao 1, nego spreda posudica.

Tež. 50 gr. Mod. 4.

5. Isto kao 1, nego spreda kao dvie prikrižene sulice.

Teži 53 gr. Mod. 4.

6. Isto kao 1, nego spreda kao pod br. 5.

Tež. 45 gr. Mod. 4.

7. Isto kao 1, nego spreda kita.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

8. Isto kao 1, nego spreda kao bradva.

Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

9. Isto kao 1, nego se spreda nemože razaznati, što je, ako-prem novac dobro sačuvan.

Tež. $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

10. Isto kao 9.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. preko 4.

11. Isto kao 9.

Tež. skoro 55 gr. Mod. skoro 4.

12. Isto kao 9.

Tež. preko 55 gr. Mod. $3\frac{2}{3}$.

13. Isto kao 9.

Tež. skoro 54 gr. Mod. 4.

14. Isto kao 9.

Tež. $50\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

15. Isto kao 9.

Tež. $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. skoro 4.

16. Isto kao 9.

Tež. 50 gr. Mod. skoro 4. Kupljen g. 1870 u Ritza trgovca iz ogul. pukovnije, gdje je i nadjen.

17. Isto kao 9.

Tež. $46\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4. Kupljen kao gori.

18. Isto kao 9, nego slabo sačuvan.

Tež. skoro 50 gr. Mod. $3\frac{2}{3}$.

19. Isto kao 18.

Tež. $45\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

20. Isto kao 18.

Tež. $42\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

21. Isto kao 18.

Tež. 29 gr. Mod. preko 4. Samo srebrnom pločom pokrit; ostalo je bakar.

22. Pozorištna maskara boga Pana, gustom kosom i bradom, na desnoj; za njom PANSA.

— Jupiter *Axur* iliti mlad, bradatim i zračnim licem, siedeć, lievo obrnut, drži u desnici žrtvenicu, a u lievici koplje. Naokolo C. VIBIVS. C. F. C. N. IOVIS. AXVR.

Ob. sr. — Riccio XLIX. 14. Tež. skoro $48\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

23. Isto kao 22.

Tež. sa peknjicom 56 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

24. Isto kao 22.

Tež. 49 gr. Mod 4. Probušen. Kupljen u Ritza kao gori.

Ovi su novci C. Vibia Panse konsula g. 711, koj koncem travnja te iste godine umre u Bologni od rana, koje su ga dopale u bitki proti M. Antoniu. Kovao jih je medju g. 680—686 kao novčar i drug Q. Ticia. Po Ricciu novci sa C. N. bili bi kovani poslje g. 705, čemu se Borghesi protivili.

25. Glava ženska košaricom ovienčana na desnoj; za njom br. IVII, a doli naokolo C. NORBANVS.

— Konsularske palice sa dotičnom sjekirirom, mirnica i klas.

Ob. sr. — Riccio XLVIII. 7. Tež. 52 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

26. Isto kao 25, nego u predku CXXXVI.

Tež. 51 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$.

27. Isto kao 25, nego br. CXXXXVII.

Tež. $51\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4. Kupljen u Ritza kao gori.

28. Isto kao 25, nego br. CIX.

Tež. $46\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4.

29. Isto kao 25, nego br. CIXVI.

Tež. sa komadom peknjice skoro 50 gr. Mod. 4.

30. Isto kao 25, nego br. CXXXVIII.

Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. 4. Piljen.

Borghesi misli, da novci s napisom C. NORBANVS, jer se jedan našao, na kom bješe spređa NORBANVS a zada VIBIVS, pripadaju obitelji Vibia. To su mnijenje prihvatili Sestini i Fontana. Cavedoni spominje C. Norbana pretora g. 667 u Siciliji, koj oslobodi *Regium* u sadružnom ratu (*Died. L. 371 cl. 1. — Cic. in Verrem 3. 4.*); i opet drugoga C. Norbana, sina prednjega, g. 682 isto pretora u Siciliji, koga bi bili ovi novci.

31. Glava ženska lovor-vienčana, golobradata na desnoj; kosa joj zada sakupljena na uzao, te se razlikuje od Riccieve.

— Pardosan; prednjima nogama diže se na žrtvenik, na kom bradata maskara; te na istom žrtveniku stoji naslonjen podugački štap vrbecami narešen. U podkrajku C. VIBIVS, a na desnoj se nevidi VARVS, valjda radi manjkava kova.

Bakren debeljast; u zadku sličan Riccievu XLIX. 22. Tež. $53\frac{1}{2}$ gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

C. *Vibius Varus* nepoznat, kovao je oko g. 711.

32. Poprsje žensko kacigasto na desnoj; za njim vienac.

— Žena kacigasta, polugola, u četveropregu jureć na desnu; desnicom drži odieću, a u lievici koplje i vojke. U podkrajku VIBIVS. C. E (sic).

Sr. — Ovakova nema Riccio. Tež. 49 gr. Mod. $4\frac{1}{2}$. V. Tab. II. br. 4.

Volteja, nepoznata.

1. Glava Jupitera, bradata i lovor-vienčana na desnoj.

— Četverostupni hram, sa strielom u stupovju, a vide se i nutrnji stupovi ukrašeni. U podkrajku M. VOLTEI. M. F.

R. sr. — Riccio L. 1 (1 pias.). Tež. 55 gr. Mod. $3\frac{2}{3}$.

2. Poprsje žensko kacigasto, lovor-vienčano, na desnoj; za njim striela.

— Cibeles siedeć u dvopregu na desnu; miesto konja su lavovi; gori IA; u podkrajku M. VOLTEI. M. F.

Ob. sr. — Riccio L. 4. Tež. skoro 55 gr. Mod. $3\frac{1}{2}$.

M. *Volteius* nepoznat je. Po Orsinu i Vaillantuu bje questor g. 677. Po Borghesiu kovao je polovicom sedmoga stoljeća.

S. Ljubić.